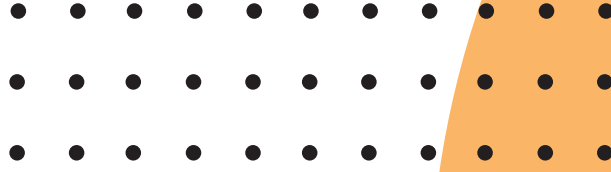

PANDEMI DÖNEMİNDE GÜNDELİK PRATİKLER, ALGI VE EĞİTİM İHTİYAÇLARI ARAŞTIRMA RAPORU

YAZAR ANIL DERKUŞ ARAŞTIRMA TASARIMI ANIL DERKUŞ

YAYINA HAZIRLAYANLAR ANIL DERKUŞ, ARZU ATASOY

**KATKIDA BULUNANLAR ARZU ATASOY, ENGİN GÜVEN, DİNÇER DEMİR, MURAT KAÇAR,
ÖZLEM PAKER, SEZGİN VATANSEVER**

**KOORDİNASYON ANIL DERKUŞ, ARZU ATASOY, CEYLAN TOKCAN YÜCEORAL,
DİNÇER DEMİR, SEZGİN VATANSEVER**

TASARIM PİKAN AJANS

UYGULAMA SERKAN AYRAÇ

ÖĞRETMEN AKADEMİSİ VAKFI

Büyük Postane Cad. No:43-45 Kat:4

Bahçekapı, 34420 - İSTANBUL

T (0212) 514 90 40

İSTANBUL, EYLÜL 2020

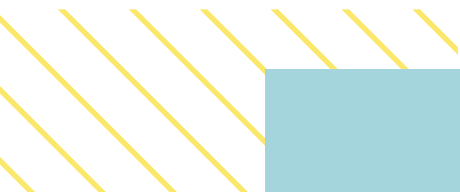

Bu araştırma, Öğretmen Akademisi Vakfı'nın öz kaynaklarıyla gerçekleştirilmiştir.

ÖĞRETMEN
AKADEMİSİ
VAKFI

İÇİNDEKİLER

AMAÇ VE YÖNTEM	6
GİRİŞ	8
1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	10
1.1. KATILIMCI DAĞILIMI	11
1.2. İSTATİSTİKİ BÖLGE DAĞILIMI	12
1.3. YAŞANILAN YER	13
1.4. YAŞ GRUBU DAĞILIMI	14
1.5. CİNSİYET DAĞILIMI	15
1.6. KATILIMCILARIN ÇALIŞMA DURUMU	16
1.7. MESLEKİ ÇALIŞMA SÜRELERİ	17
1.8. EVDE SAHİP OLUNAN TEKNOLOJİK ARAÇLAR	18
2. YENİ NORMALDE "UZAKTAN ÖĞRETMENLER"	20
2.1. ÖĞRETMENLERİN UZAKTAN EĞİTİMLE ÖĞRENCİ KAYIPLARI VE ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM KAYIPLARI ...	22
2.2. KARANTİNA SÜRECİNDE ÖĞRETMENLER: İYİ HİSSETMEK İLE ÇARESİZLİK BİR ARADA	24
2.3. UZAKTAN ÇALIŞMAK, DİJİTAL OKURYAZARLIK VE "EV İŞLERİ"	26
2.4. YENİ NORMALE ALIŞMAK: ÖRGÜN EĞİTİM VE UZAKTAN EĞİTİM	28

2.5. ÖĞRETMENLERİN EN ÇOK YARARLANDIKLARI DİJİTAL YÖNTEMLER	31
2.6. YENİ OKUL DÖNEMİ İÇİN ÖNCELİK VERİLMESİ PLANLANAN ALANLAR	33
2.7. ÖĞRETMENLERİN UZAKTAN EĞİTİM DÖNEMİNDE EN ÇOK KULLANDIKLARI DİJİTAL ARAÇLAR	35
2.8. ÖĞRETMENLERİN KİŞİSEL VE MESLEKİ GELİŞİM ALGILARI	37
3. KARANTİNADA EBEVEYNLİK: EVDEKİ ÖĞRETMENLER OLARAK "VELİLER"	38
3.1. EVDE KARANTİNAYI VE DUYGULARI YÖNETMEK	40
3.2. GÜNDELİK PRATİKLER VE DİJİTAL OKURYAZARLIK	42
3.3. EBEVEYNLER İÇİN YENİ NORMAL VE UZAKTAN EĞİTİM	43
3.4. EBEVEYNLİK BECERİLERİ VE UZAKTAN EĞİTİM	44
4. SÜREÇ DEĞERLENDİRMESİ: ÖĞRETMEN VE VELİLER	46
4.1. KARŞILAŞILAN ÇEVİRİM İÇİ İÇERİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	47
4.2. EV VE YAŞAM PRATİKLERİNE DAİR ÖZ DEĞERLENDİRME	49
4.3. EVDE KARANTİNA SÜRECİYLE BİRLİKTE İLK KEZ YAPILAN FAALİYETLER	50
4.4. DÜNYAYI ANLAMLI KILMAK İÇİN YAPILAN FAALİYETLER	51
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	54
EKLER – İZLEME FAALİYETLERİNDE KULLANILAN FORMLARDAN ÖRNEKLER	58

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Katılımcı Dağılımı	11
Grafik 2: İstatistikî Bölge Dağılımı	12
Grafik 3: Yaşanılan Yerin Nüfus Türü	13
Grafik 4: Katılımcıların Yaş Grubu Dağılımı	14
Grafik 5: Cinsiyet Dağılımı	15
Grafik 6: Sınıf Bilgisi	16
Grafik 7: Mesleki Çalışma Süreleri	17
Grafik 8: Teknolojik Araç Sahiplikleri	18
Grafik 9: Karantina Öncesi ve Sonrası Öğrenci Sayıları	22
Grafik 10: Pandemi Sürecinde Öğretmenler I	24
Grafik 11: Pandemi Sürecinde Öğretmenler II	26
Grafik 12: Pandemi Sürecinde Öğretmenler III	28
Grafik 13: Öğretmenlerin En Çok Yararlandıkları Yöntem	31

Grafik 14: Sonraki Okul Dönemi İçin Öncelik Verilen Alanlar	33
Grafik 15: Pandemide En Çok Kullanılan Dijital Araçlar	35
Grafik 16: Mesleki Gelişim Algısı	37
Grafik 17: Pandemi Sürecinde Veliler I	40
Grafik 18: Pandemi Sürecinde Veliler II	42
Grafik 19: Pandemi Sürecinde Veliler III	43
Grafik 20: Pandemi Sürecinde Ebeveynlik I	44
Grafik 21: Pandemi Sürecinde Ebeveynlik II	45
Grafik 22: Online İçeriklerin Değerlendirilmesi	47
Grafik 23: Pandemi Süreci Öz Değerlendirmesi	49
Grafik 24: Pandemi Sürecinde İlk Kez Yapılan Faaliyetler	50
Grafik 25: Dünyayı Anlamalı Kılmak İçin Yapılan Faaliyetler	51

AMAÇ VE YÖNTEM

Öğretmen Akademisi Vakfı¹ tarafından tasarlanan ve yürütülen “**Pandemi Döneminde Gündelik Pratikler, Algı ve Eğitim İhtiyaçları Araştırması**” kapsamında, Covid-19 pandemisine bağlı karantina ve uzaktan eğitim sürecinin öğretmen ve ebeveynlerde yarattığı etki ile öğretmen ve velilerin genel durum ve ihtiyaçlarının saptanması hedeflenmiştir.

Araştırmanın ikincil amaçları şu şekilde listelenebilir:

- Öğretmen ve Velilerin Genel Demografik Saptaması
- Uzaktan Eğitim Öncesi ve Sonrasında Öğretmene Düşen Öğrenci Sayıları
- Pandemi Sürecinde Öğretmenlerin Duygu Durumları, Gündelik Pratikleri, Algı ve İhtiyaçları
- Pandemi Sürecinde Velilerin Duygu Durumları, Gündelik Pratikleri, Algı ve İhtiyaçları
- Öğretmen ve Velilerin Teknolojik Araç Sahiplikleri ve Dijital Okuryazarlıkları
- Öğretmen ve Velilerin Uzaktan Eğitim Algıları ve İhtiyaçları

2020 yılı Haziran dönemi boyunca toplamda 3757 kişilik dataya ulaşılmıştır. Toplam popülasyon ve ulaşılan örnekleme bakıldığında, araştırma evrenini **%98 güven aralığında $\pm$ %2 hata payı** ile temsil ettiği hesaplanmıştır. Araştırma örnekleme, Türkiye'nin istatistiki bölgelerinin nüfus yoğunluklarına göre kotalandırılarak dağıtılmış, her bir istatistiki bölgenin temsil edilmesi sağlanmıştır. Öğretmen ve velilere ulaşmada, **ÖRAV eğitimcileri, ilgili İl Milli Eğitim Müdürlükleri, ilgili bölgede bulunan kılavuz kişi ve kurumlar, sosyal medya araçları** birlikte kullanılmıştır.

Niceliksel veri toplama aracı olarak öğretmen ve velilere çevrim içi anket uygulanmıştır. Niteliksel veri toplama aracı olarak derinlemesine görüşmeler, gözlem raporları kullanılmıştır. Bu kapsamda, toplamda **3757** farklı data analize dahil edilmiştir. Araştırma, **Mayıs 2020** ile **Temmuz 2020** tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Güvenilirlik referansını yükseltmek ve yanıtlama motivasyonlarını öngörebilmek adına araştırma, saha ile paylaşılmadan önce 150 kişiden oluşan bir gruba pilotlama yapılmıştır. Araştırmada veri toplarken, hiçbir kişisel bilgi ve iletişim bilgisi alınmamıştır. Araştırmada kullanılan bilgiler, tamamen ortalama alınarak trendleri göstermede kullanılmış, doğrudan alıntılar anonimleştirilerek kullanılmıştır.

Bu değerlendirme araçları kapsamında toplanan veriler, gözlem, ve araştırmanın ön bulgularının paylaşılarak 6 kişiden oluşan eğitim uzmanlarının yorum ve görüşleri ile gerçekleştirilen toplantılar aracılığıyla edinilen bir genel görüş çerçevesinde yorumlanarak yazılmıştır.

Nicel veri analizinde, Excel ve SPSS kullanılırken; nitel verilerin analizinde bağlamsal söylem analizi, anahtar kodlama ve doğrudan alıntılama yöntemlerine başvurulmuştur.

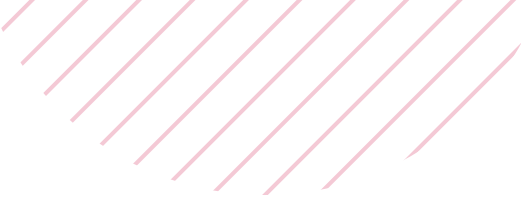
¹Öğretmen Akademisi Vakfı yerine, metin boyunca ÖRAV kısaltması kullanılacaktır.

GİRİŞ VE ÖZET

Covid-19 virüsüne bağlı pandemi ve karantina süreci başlayalı 5 aydan fazla bir süre geçti. Vakaların artışıyla birlikte alınan önlemlerden biri okulların kapatılarak, uzaktan eğitime geçilmesi oldu. Tüm dünya gibi bizler de Türkiye'de aşamalı olarak, gönüllü karantina ve ardından sokağa çıkma yasaklarını tecrübe ettik. Şu an hala önümüzdeki süreçte neler yaşanacağı da oldukça belirsiz. Gerçekleştirdiğimiz araştırmada ilk fark edilen şey de bu belirsizliğin bizi toplumsal olarak giderek kırılğanlaştırdığı oldu. Pandemi süreci başladığından beri, hem bedensel sağlığımızı korumak için önlemler aldık hem de kendimizin ve sevdiğimizlerin ruh sağlığını korumak ve iyileştirmek için çabaladık. Tüm bunları yaparken bir yandan çocuklarımızın eğitimine destek vermek ve aynı zamanda işlerimizi evden yürütmek zorunda kaldık.

Başta sağlık çalışanları olmak üzere zorunlu ihtiyaçların giderilmesinde çalışan birçok kişi çalışmaya devam etti. Birçok kişi, işine devam edemedi. Bu süreçte en hızlı uyum sağlamak zorunda kalan meslek gruplarından biri de öğretmenler oldu. Daha önce neredeyse hiç tecrübe etmedikleri bir süreçte, hem kendi hayatlarını sürdürmeye hem de sorumlu oldukları öğrencilerin eğitimleri için çalışmaya devam ettiler. Bu zorlu koşullar altında oldukça hızlı bir uyumlanma yaşadıklarını söylemek bu anlamda yanlış olmayacaktır.

Çocuklar ise mekânsal olarak okuldan, öğretmenlerinden ve arkadaşlarından uzak kalarak gündelik rutinlerinin dışına çıkmak zorunda kaldılar. Okul forması tartışmalarında olduğu gibi, okul fiziksel olarak öğrencilerin görece mekânsal bir eşitlenme yaşadıkları yeri. Uzaktan eğitimde herkesin kendi evinden dahil olması ya da olamaması, bu eşitsizliği tekrar görünür ve yaşanır kıldı. Çocuklar kamerada evlerini göstermek isteme/istememe üzerine kurulu bir ikilikle karşılaştılar. Bilgisayara, televizyona sahip olup olmama, internete erişim sorunu yaşayıp yaşamama üzerinden bir eşitsizlik daha belirginleşmiş oldu.

Öğretmen ve öğrencinin yanında, eğitimde her zaman çok önemli bir diğer paydaş grubu olan veliler, pandemi koşulları altında uzaktan eğitim sürecinde daha da ön plana çıktı. Çocukların duygusal yüklerini hafifletme çabalarının yanında öğrenme kaybı yaşamamaları için de ellerinden geleni yaptılar. Evdeki beslenme, uyku, çalışma düzenlerini fiziksel koşullarını yeniden organize ettiler. Çocuklarının eğitimlerine yönelik kaygı ve endişeleri ise devam etti.

Biz bu araştırma ile hazırlıksız karşılaştığımız bu durumun öncelikle aile ve ev yaşamına yansımalarını, algımızı, duygusal ve diğer ihtiyaçlarımızı ve tüm bu süreçte başta öğretmenler olmak üzere hem yetişkinlerin hem de çocukların eğitim ihtiyaçlarını anlamak istedik. Bu çalışmanın temel amacı, tecrübe ettiğimiz bu kritik süreçle ilgili sosyal ve duygusal anlamda neler yaşadığımızı keşfetmektir. Bir diğer amaç ise, başta öğretmen, öğrenci ve velileri, bunun yanı sıra tüm dünyada da çok büyük bir kesimi tartışmada bırakan yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim tartışmalarına dair algı ve ihtiyaçları ortaya çıkarmaktır. Bu kritik dönemin bilgisini üretmek, bizlere faydalı olabilecek bir iç görü kazandırdı. Umarım okuyucuları için de kullanışlı bir veri seti ve düşünme biçimi kazandırır.

Öğretmen Akademisi Vakfı İzleme & Değerlendirme Birimi

DEMOGRAFIK BİLGİLER

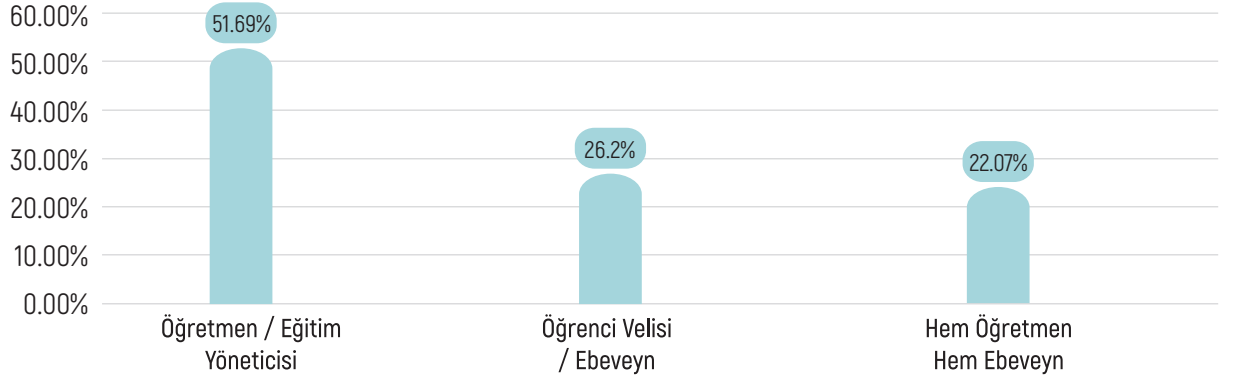
1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmen ve velilerin, nicel dağılımları, yaşadıkları bölgeler, cinsiyet dağılımları, yaş grupları ve evdeki teknoloji kaynakları gibi demografik bilgilere yer verilmiştir.

1.1. Katılımcı Dağılımı

Araştırmaya katılan 3757 kişinin yaklaşık %52'si yalnızca öğretmen ve eğitim yöneticisi statüsündeyken, %26'sı yalnızca öğrenci velisidir. Katılımcıların %22'si ise hem öğretmen hem veli statüsündedir.

Katılımcı Dağılımı

Grafik 1 Katılımcı Dağılımı

Analiz aşamasında, hem öğretmen hem veli kategorisi ile yalnızca öğrenci velisi kategorisi eklendiğinde, öğretmenlerle veliler arasında oransal bir eşitlik sağlanabilmektedir. Rapor boyunca, ilgili bölümlerde ağırlıklandırma yapılarak analiz gerçekleştirilmiştir.

1.2. İstatistiki Bölge Dağılımı

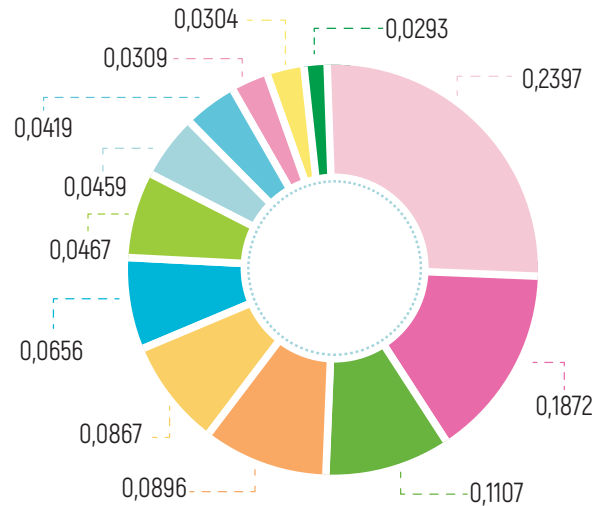
Türkiye idari olarak 81 il ve 7 coğrafi bölge olarak tanımlanmasına rağmen, Avrupa Birliği ülkelerinin kullandığı istatistiki bölge birimleri sınıflandırması, araştırma yaparken örneklem seçimlerinde temsil etme gücünü artırmaktadır. Türkiye de 2002 yılında kanunla Türkiye'nin **İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması'nı** (İBBS) oluşturmuştur.

Yukarıdaki haritada görüldüğü gibi, Türkiye 12 istatistiki bölgeden oluşmaktadır. Bu bölgeler oluşturulurken nüfus, coğrafya, temel istatistiki göstergeler, bölgesel kalkınma planları, sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyleri gibi göstergeler baz alınır. Buna göre, araştırmaya katılanların pay ve dağılımları aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

İstatistiki Bölge Dağılımı

Araştırmaya dahil olan öğretmen ve velilerin yaşadıkları bölgeler, yukarıda gösterilmiştir. Büyük oranda Türkiye nüfusu ile uyum göstermekle beraber, her istatistiki bölgeden o bölgeyi temsil edecek sayıda kotaya erişilmiştir. Veri toplarken, her bölgede veli-öğretmen dağılımı, yaş, cinsiyet gibi göstergelere dikkat edilmiştir.

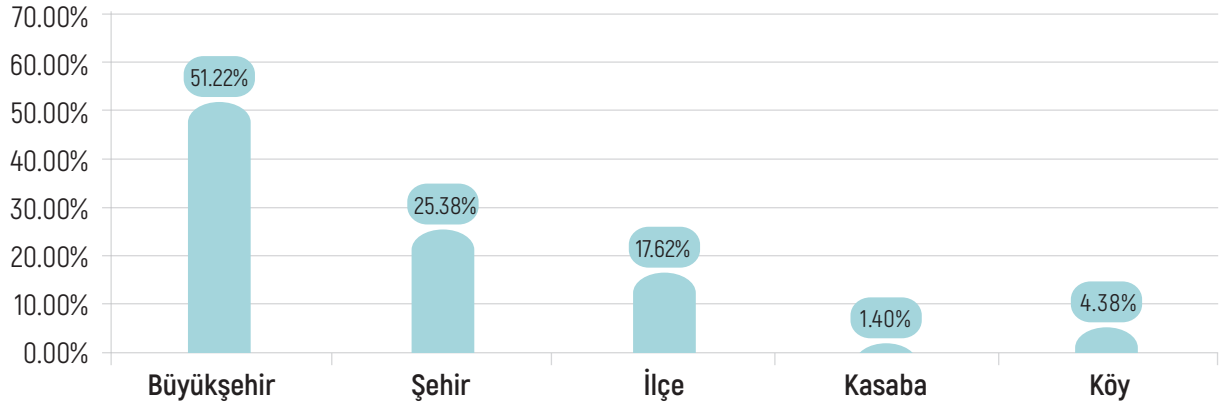

Grafik 2: İstatistiki Bölge Dağılımı

1.3. Yaşanılan Yer

Araştırmaya dahil olan öğretmen ve velilerin yaşadıkları yerin nüfus durumuna göre statüsü aşağıda gösterilmiştir.

Yaşanılan Yer

Grafik 3: Yaşanılan Yerin Nüfus Türü

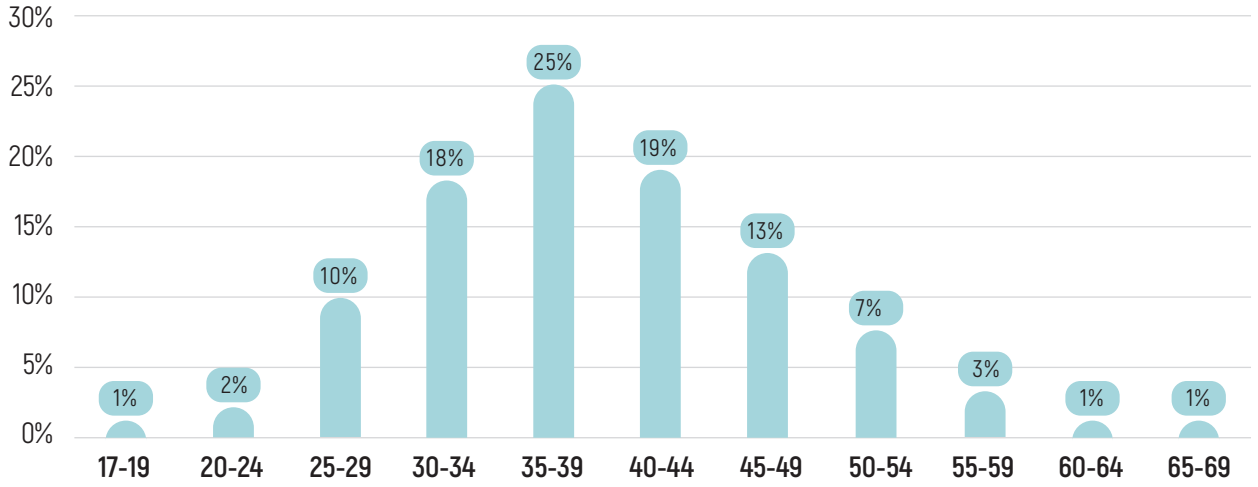
Katılımcıların yaklaşık %51'i büyükşehirlerde yaşarken, %25'i şehirlerde ve yaklaşık %18'i kasabalarda yaşamaktadır. Bu pay, katılımcıların **%94**'ünü oluşturmaktadır. Bununla birlikte katılımcıların toplamda yaklaşık %6'sı kasaba ve köylerde yaşamaktadır. Bu dağılım, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) verileriyle de uyum göstermektedir². Bu veriye göre de Türkiye nüfusunun %7'si eski ifadesiyle **köy** statüsündeki yerlerde yaşamaktadır.

² Genel İstatistikler, <https://www.tbb.gov.tr/belediyelerimiz/istatistikler/genel-istatistikler/>,
Son Erişim Tarihi: 18.08.2020

14. Yaş Grubu Dağılımı

Katılımcı öğretmen ve velilerin yaş dağılımları aşağıda gösterilmiştir. Katılımcılara yaşları açık uçlu bir biçimde sorulmuş, tekil yanıtlar TÜİK'in yaş gruplandırmasına göre gruplandırılmıştır.

Katılımcıların Yaş Grubu Dağılımı

Grafik 4: Katılımcıların Yaş Grubu Dağılımı

Katılımcı öğretmen ve velilerde en yüksek pay %25 ile 35-39 yaş aralığına aittir. Sırasıyla %19 ile 40-44 yaş, %18 ile 30-34 ve %13 ile 45-49 yaş grubu olarak karşımıza çıkmaktadır. Katılımcıların %12'si 50-69 yaş arasındayken, %13'ü 17-29 yaş arasındadır.

Veriler, Türkiye'deki öğretmen verileriyle uyum göstermektedir. Bunun dışında katılımcıların %3'lük kesimini oluşturan 17-24 yaş grubu, araştırmaya dahil olan genç anne-babalar ya da kardeş vb. statüdeki çocukların velisi olma sorumluluğunu üstlenen kişilerdir.

Buradaki verilere, **yaş grubu-teknoloji** perspektifinden bakıldığında katılımcıların %50'sinden daha fazlasının teknoloji ile yetiştiği ya da eğitim aldığı veya teknoloji çağını yakaladığı varsayımında bulunulabilir. OECD'nin raporuna göre de Türkiye'de öğretmen yaş ortalaması 36'dır.³ Bu veri, aşağıdaki uzaktan eğitim, teknoloji, dijital okuryazarlık gibi konulardaki algı, tutum ve pratikler değerlendirilirken akılda tutulmalıdır.

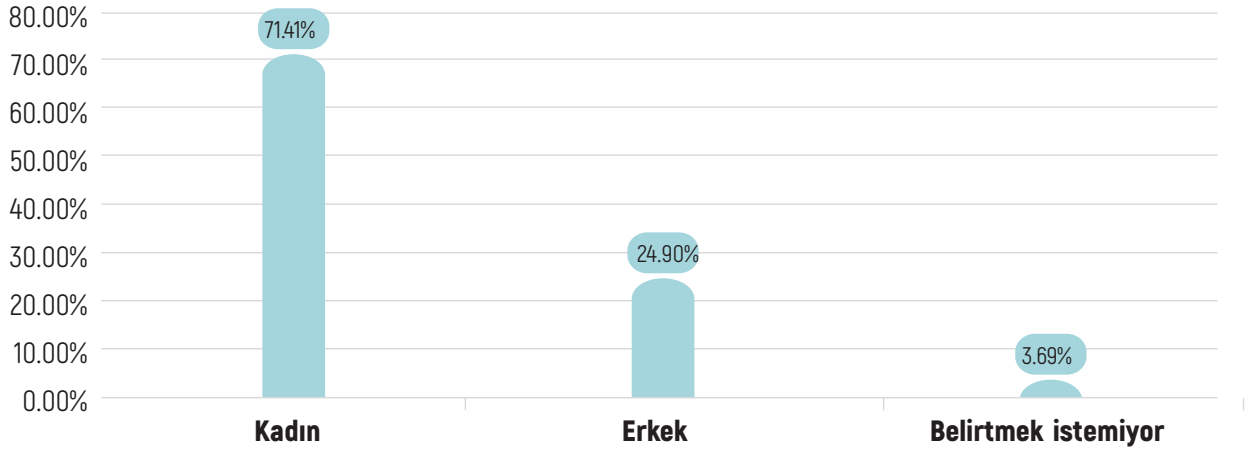
³OECD: Türkiye'de öğretmenler daha genç, okul müdürlerinin sadece yüzde 7'si kadın, <https://tr.euronews.com/2019/06/19/oecd-turkiye-de-ogretmenler-daha-genc-okul-mudurlerinin-sadece-yuzde-7-si-kadin>, Son Erişim Tarihi: 19.08.2020.

1.5. Cinsiyet Dağılımı

Katılımcı öğretmen ve velilerin cinsiyet dağılımları aşağıda gösterilmiştir.

Cinsiyet Dağılımı

Grafik 5: Cinsiyet Dağılımı

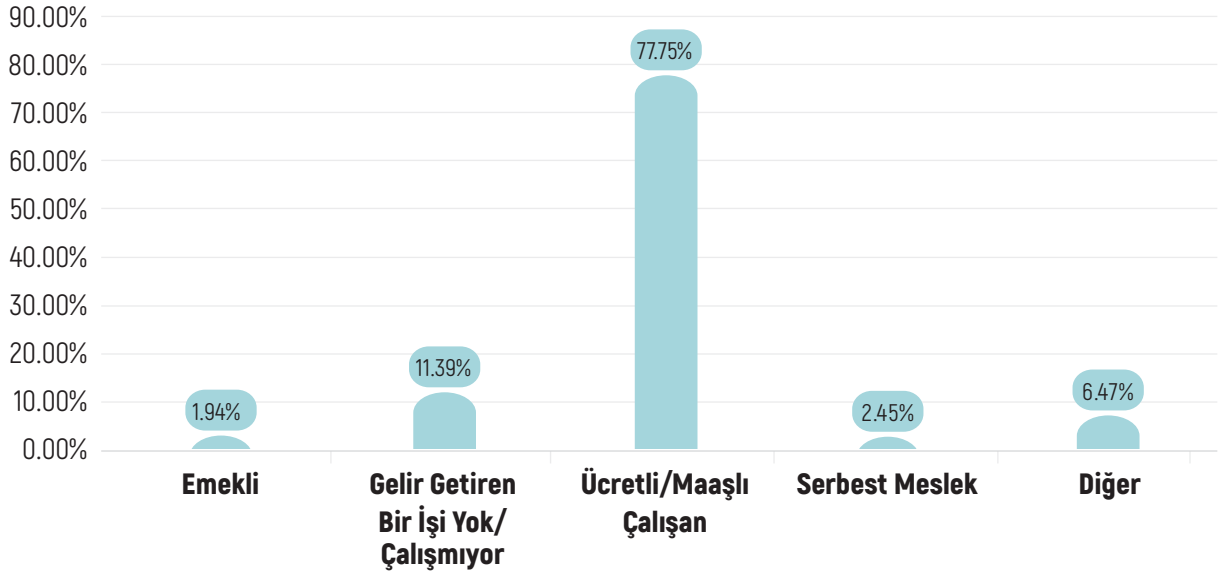
Araştırmaya dahil olan öğretmen ve velilerin %25'i erkek ve %71'i kadındır. Katılımcıların yaklaşık %4'ü cinsiyetini belirtmek istemediğini ifade etmiştir. OECD verilerine göre de Türkiye'de öğretmenlerin çoğunluğunu (%56) kadın öğretmenler oluşturmaktadır.⁴ Katılımcıların kadın ağırlıklı olmasının bir diğer sebebi de Türkiye'de çocukların veli sorumluluğunu üstlenen kişilerin, çok büyük oranda kadınlar olmasıdır.

⁴OECD: Türkiye'de öğretmenler daha genç, okul müdürlerinin sadece yüzde 7'si kadın, <https://tr.euronews.com/2019/06/19/oecd-turkiye-de-ogretmenler-daha-genc-okul-mudurlerinin-sadece-yuzde-7-si-kadin>, Son Erişim Tarihi: 19.08.2020.

1.6. Katılımcıların Çalışma Durumu

Araştırmaya katılan öğretmen ve velilerin çalışma durumlarına göre dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Çalışma Durumu

Grafik 6: Çalışma Durumu

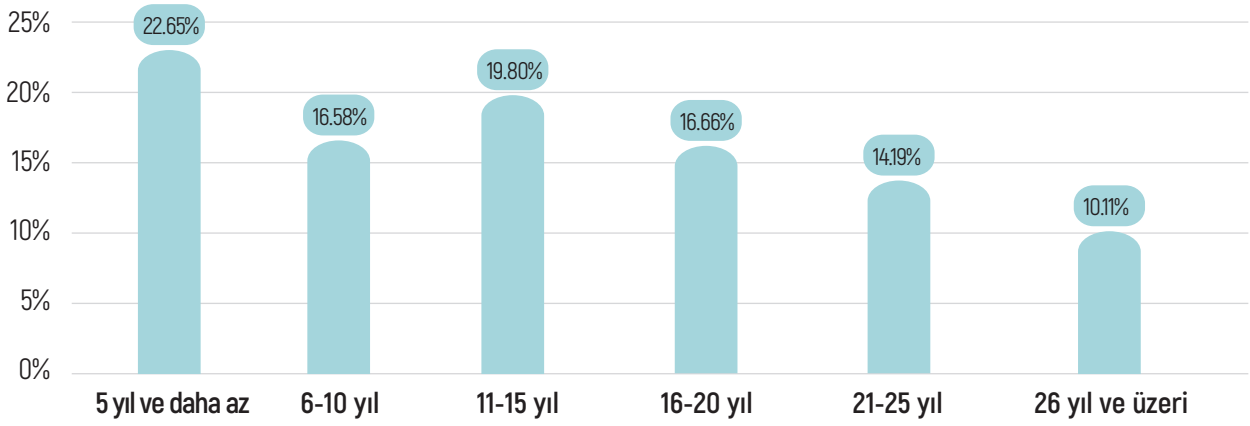
Katılımcıların yaklaşık %80'i Ücretli/Maaşlı çalışanlardır. Bunun nedeninin katılımcıların büyük çoğunluğunu öğretmenlerin oluşturması olduğu söylenebilir. Bunun yanında gelir getiren bir işi olmayan/çalışmayanlar %11 oranında karşımıza çıkmaktadır. Bunları istihdamda yer almayan ev kadınları ve hali hazırda çalışmayan öğretmenlerin oluşturduğu söylenebilir.

Katılımcıların yaklaşık %2'si emekli, yaklaşık %2.5'i serbest meslek kategorisinde yer almaktadır.

1.7. Mesleki Çalışma Süreleri

Katılımcıların mesleki çalışma süreleri aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Mesleki Çalışma Süreleri

Grafik 7: Mesleki Çalışma Süreleri

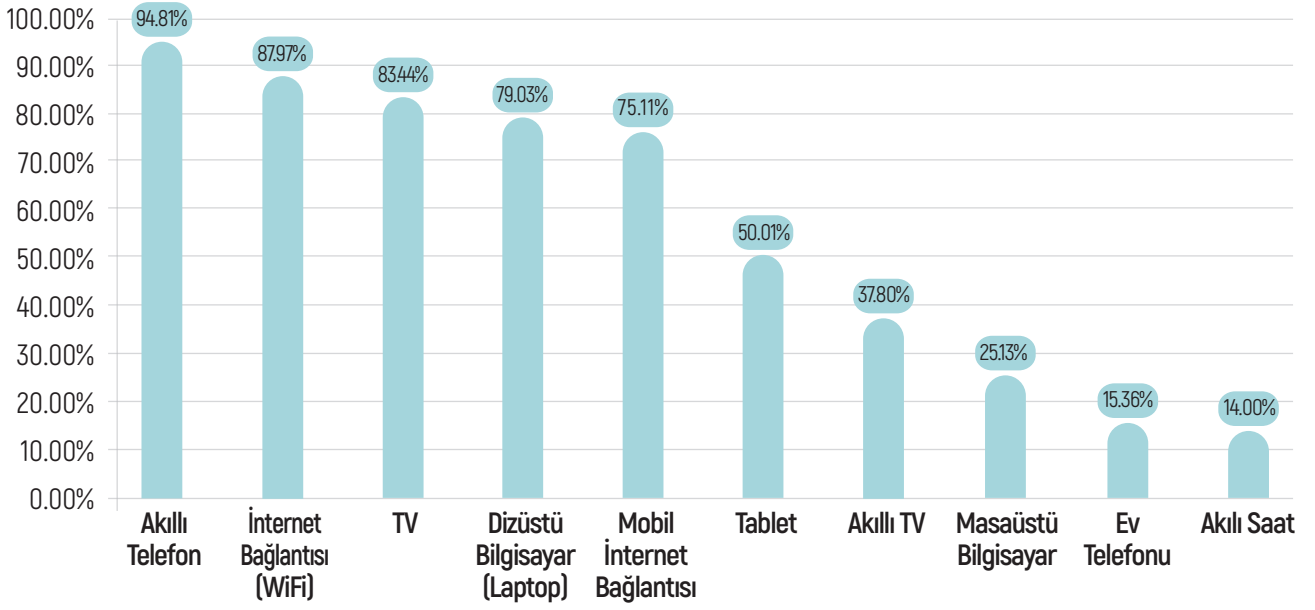
Katılımcıların mesleki çalışma sürelerini incelediğimizde yaklaşık %23'ünün 5 yıl ve daha az çalışma deneyiminin olduğu karşımıza çıkmaktadır. Mesleki çalışma süreleri 6-10 yıl arasında olan katılımcıların oranı yaklaşık %17, 11-15 yıl arası olanların oranı ise yaklaşık %20 oranındadır.

Görece çalışma deneyimi daha fazla olan katılımcıları incelediğimizde yaklaşık %31'inin 16- 25 yıl arası çalışma süresi bulunurken %10'u 26 yıl ve üzeri çalışma deneyimine sahip olduğu karşımıza çıkmaktadır.

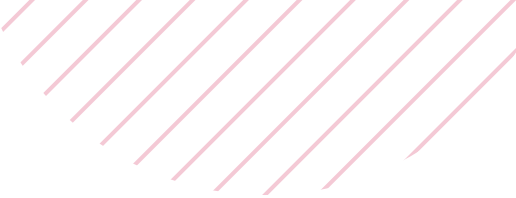
1.8. Evde Sahip Olunan Teknolojik Araçlar

Araştırmaya katılan öğretmen ve velilerin evlerinde sahip oldukları teknolojik araçlar aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

Evde Sahip Olunan Teknolojik Araçlar

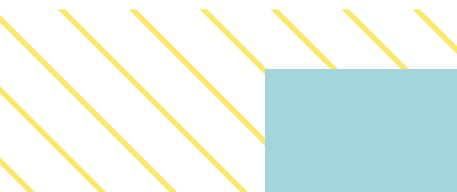

Grafik 8: Teknolojik Araç Sahiplikleri

Pandemi tedbirleri kapsamında önem kazanan uzaktan eğitim için önemli bir yer tutan teknolojik araçlara sahip olma durumlarını incelediğimizde katılımcıların %95'inin akıllı telefona, %88'inin ise İnternet bağlantısına (Wifi) sahip oldukları karşımıza çıkmaktadır. Yine televizyona sahip olma oranı yaklaşık %84 orandadır.

Bunun yanında yine pandemi sürecinde önemli bir yer tutan dizüstü bilgisayar, tablet ve akıllı televizyon gibi araçlara sahip olmayı incelediğimizde katılımcıların %79'unun dizüstü bilgisayara, %50'sinin tablete, yaklaşık %38'inin de akıllı televizyona sahip oldukları karşımıza çıkmaktadır. Mobil internet bağlantısına sahip olan katılımcıların oranı %75'dir.

YENİ NORMALDE
"UZAKTAN
ÖĞRETMENLER"

2. YENİ NORMALDE UZAKTAN ÖĞRETMENLER

Pandemi tedbirleri kapsamında alınan ilk önemlerden biri, okulların kapanması ve uzaktan eğitime geçilmesi oldu. Nasıl ki öğrenciler gündelik hayatlarının büyük kısmını ebeveynlerinden sonra öğretmenleriyle geçiriyorlarsa, bu durum öğretmenler için de geçerli. Hatta Türkiye’de okul çağındaki çocukların çok büyük bir çoğunluğu, öğretmenlerini kendi ebeveynlerinden daha çok görüyor. Bu, bir öğrencinin öğretmeni ile kurduğu ilişkinin ne kadar önemli olabileceğinin bir sinyalidir. Öğretmenler, öğrencileriyle geçirdikleri bu sürede çok güçlü sosyal ve duygusal bağlar da geliştirirler. Öğretmenler, veliler ve öğrencilerden topladığımız verilerin tamamına yakınının belki de ortaklaştığı en önemli çıktı, sözünü ettiğimiz bu bağın uzaktan eğitimle birlikte son derece kırılanaştığı, zayıfladığı ve iletişim kurmanın çok zor hale gelmiş olduğudur.

Bu süreç çocuklar için zorlu olduğu gibi, yetişkin öğretmenleri için de zorlu olmuştur. Öğretmenler, öğrencilerinden, meslektaşlarından, mekânsal olarak okullarından uzak kalmış ve eski gündelik hayat pratiklerini neredeyse tamamen yitirmişlerdir. Bunun yanında öğretmenler, büyük çoğunlukla daha önce tecrübe etmedikleri bir uzaktan eğitim pratiğini deneyimlemeye başlamışlardır. Araştırma verilerine bakıldığında bu deneyimin öğretmenler açısından çok farklılaştığını söylemek mümkündür. Dijital okuryazarlık, müfredat, öğrencinin teknoloji sahipliği, sağlık, öğrenme/öğretme motivasyonları gibi saiklerle, uzaktan eğitim sürecini oldukça iyi ve son derece kötü geçiren öğretmenlerden söz edilebilir.

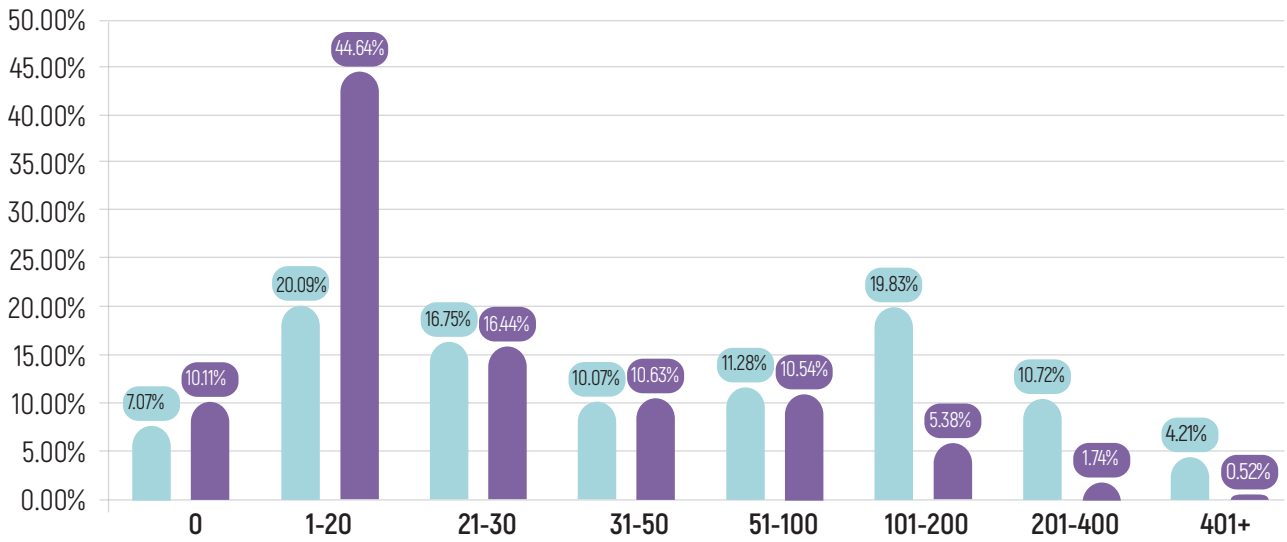
Bu bölüm, öğretmen perspektifiyle pandemi sürecine odaklanmaktadır. Öğretmenlerin uzaktan eğitim süreçleri, değişen duygu durumları ve gündelik pratikleri, kişisel ve mesleki gelişim algıları, dijital okuryazarlıkları, eğitim planları gibi konular bu bölümde tartışılmaktadır.

21. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimle Öğrenci Kayıpları ve Öğrencilerin Eğitim Kayıpları

Araştırmaya başlamadan önce çevremizdeki öğretmenlerden, velilerden ve basından biliyorduk ki, uzaktan eğitimle değişen en büyük şey öğretmenlerin dersine girdiği öğrenci sayıları oldu. EBA TV yoluyla dersi takip eden öğrenciler, okul yönetimleri tarafından görevlendirilmeyen öğretmenler, teknolojik araç sahipliği nedeniyle uzaktan eğitime dahil olamayan öğrenciler, devlet okullarında çalışan resim, müzik, beden eğitimi gibi branş öğretmenleri gibi çok çeşitli nedenlerle öğretmenler uzaktan eğitimde öğrencileri ile rutin iletişimlerini ve etkileşimlerini kaybetmişlerdir. Aşağıdaki grafikte her bir katılımcı öğretmenin uzaktan eğitimden önce ve sonra sahip olduğu ortalama öğrenci sayıları gösterilmektedir.

Öğretmenlerin Karantina Öncesi ve Sonrası Öğrenci Sayıları

Grafik 9: Karantina Öncesi ve Sonrası Öğrenci Sayıları

Yukarıdaki grafikte mavi barlar ile gösterilen oranlar uzaktan eğitimden önce öğretmenlerin sahip oldukları öğrenci sayılarının ortalamalarıdır. Öğrenci sayıları, barların altında 0, 1-20, 21-30 şeklinde gösterilmektedir. Buna göre grafikte en öne çıkan veri, pandemiden önce **101-200** öğrencinin dersine giren öğretmenlerin oranı yaklaşık %20 iken, pandemiden sonra bu oran yaklaşık %6'ya düşmüştür.

Genel olarak pandemiden önce 101 ila 500 öğrencinin dersine giren öğretmenlerin oranı yaklaşık %35 iken, pandemiden sonra bu oran %7'lere düşmüştür. Öğretmenlerin, derslerine girdikleri öğrenci sayılarında gerçekleşen bu düşüşün yukarıda da kısaca değinilen sebepleri aşağıdaki gibi tespit edilmiştir:

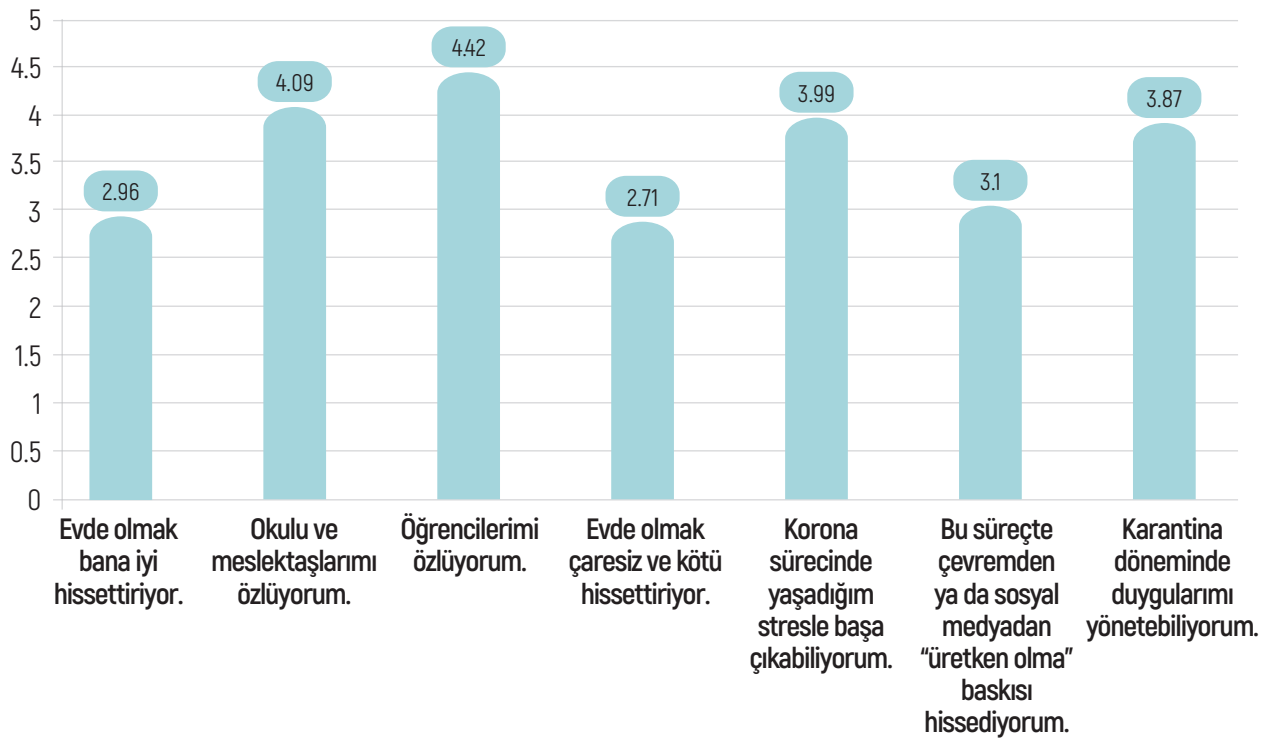
- Okul yönetimleri tarafından görevlendirilmeyen öğretmenler
- Zorunlu tutulmadığı için uzaktan ders yapmayan öğretmenler
- Derse girmeyen veya giremeyen öğrenciler
- Teknolojik araç sahiplikleri
- Beden eğitimi, müzik, resim vb. branşlarda olup uzaktan ders yapmayan öğretmenler
- Öğrencilerin birinci dönem notlarıyla geçmiş sayılmaları
- Ders yap(a)mayan bazı rehber öğretmenler, okul öncesi öğretmenleri, özel eğitim öğretmenleri
- Dijital güvenlik kaygısı sebebiyle ders yapmayan öğretmenler
- Uzaktan eğitim sürecinin başında MEB'in yönlendirme/koordinasyon karışıklığı
- TV'de ders takip etmeyi tercih eden öğrenciler
- Birden fazla öğrenci bulunan evlerde tek bilgisayar veya TV bulunması ve çakışan ders saatleri
- Ebeveyn kapasitesi
- Diğer

Tüm bu sebeplerle nasıl ki öğretmenlerde öğrenci kaybı gerçekleştiyse, öğrenciler de bu süreçte öğretmen ve öğrenme kaybı yaşamışlardır. Bu yüzden artık hayatımızın bir parçası haline gelen uzaktan eğitimin önümüzdeki dönem planlamalarında bu durum göz önünde bulundurulmalıdır. Bu yolla uzaktan eğitim programlarının çeşitlendirilmesi, eğitimlerin niceliksel ve niteliksel artışının sağlanması, öğretmen ve öğrencilerin uzaktan eğitim becerilerinin geliştirilmesi, hatta ileride detaylı tartışılacağı üzere veli eğitimlerinin yapılması gerekli görülmektedir. Bunun yanında müfredatın, yaşam becerilerini de odağına alması ve yöntemsel olarak öğrencilerin otonom öğrenme becerilerinin geliştirilmesini sağlamak büyük bir ihtiyaç olarak öne çıkmaktadır.

2.2. Karantina Sürecinde Öğretmenler: İyi Hissetmek İle Çaresizlik Bir Arada

Karantina sürecinde öğretmenlerin genel duygu durumları ve algılarına yönelik ifadeler, aşağıdaki grafikte paylaşılmıştır.

Pandemi Sürecinde Öğretmenler I

Grafik 10: Pandemi Sürecinde Öğretmenler I

Öğretmenlerden, geçerlilik ve güvenilirlik testleri, pilotlamaları yapılmış olan ifadelerden oluşan bir soru setini kendi durumlarına göre skorlamaları istenmiştir. Grafikte en göze çarpan unsur, öğretmenlerin öğrencilerine duydukları özlemdir. 5 üzerinden **4,42** skor ile Türkiye'de her **10 öğretmenden 9'unun öğrencilerini özlediğini** söylemek mümkündür. Öğretmenler girişte de bahsedildiği üzere, uzaktan eğitimle birlikte öğrencilerinden fiziksel olarak ayrı kalarak aralarındaki bağ ve iletişimi korumakta zorlanmış ve öğrencilerine özlem duymuşlardır. Benzer şekilde de **4,09** puanla Türkiye'de her **10 öğretmenden 8'inin okulu ve meslektaşlarını özlediğini** söylemek mümkündür. Yine benzer oranlarda öğretmenlerin karantina sürecinde yaşadığı **stresle başa çıkabildiği ve duygularını yönetebildiği** söylenebilir.

"Genel olarak verimin arttığını, insanların kendileri ve aileleri için bir şeyler yaptığını, daha çok iletişim kurduklarını, daha çok paylaşım yaptıklarını, eski normale göre daha iyi hissettiklerini düşünüyorum." (Öğretmen, Erkek, 38)

Yorumda bir salgın ve karantina döneminden söz ediliyor olsa da bu evde iyi hissetme halinin sahici ve çok büyük bir kesim için geçerli olduğunu söylemek mümkün. Dünyada yapılan birçok araştırmaya göre, insanların kendilerini evde iyi hissettiği ortaya çıktı. Araştırma verileri, etki unsurunu ikiye ayırıyor: pandemi etkisi ve evde karantina etkisi. Bu ayrıma göre pandemi/salgın, insanların iyi olma halini negatif yönde etkilerken evde karantina süreci insanlara güçlü bir pozitif etkide bulunuyor.⁵ Etkilenen duygular da farklı. Pandemi genel bir mutsuzluk, stres, gerginlik yaratırken; evde karantinanın etkisi can sıkıntısı, hayal kırıklığı ve ilgisizlik artışı oluyor. Bunun yanında pandemi olumlu hiçbir etki yaratmazken evde karantina süreci, mutluluk, iyimserlik, memnuniyet ve ilhamı artırmış. Karantina süreci, bu pozitif duygulanımları bazı insanlarda pandemi öncesi eski seviyesine yükseltirken bazı insanlarda bu seviyeyi de aşıyor. Genel olarak dünyada insanlar ve bizim araştırmamıza göre öğretmenler neden iyi hissediyorlar?

Genel olarak dünyada pandemi ve karantina sürecinden en negatif etkilenen gruplar arasında küçük işletme sahipleri ve çalışanları, yalnız yaşayan kadınlar, yoğun çalışmaya devam eden profesyoneller ve yaşlılar yer alıyor. Bu gruplar dışında kalan toplumsal kesimi, pandemi büyük oranda etkilemezken bazı insanlara iyi geldiği bile görüldü. Türkiye'de ise öğretmenleri negatif yönde etkileyen iki durumdan söz edilebilir. Birincisi diğer çoğu insan ve meslek grubu gibi dışarı çıkamamak ve sosyalleşmede azalma; ikincisi ise uzaktan eğitimle birlikte iş temposu çok artan ve genellikle özel okulda çalışan öğretmenler. Bu grup dışında pandemiden/evde karantina sürecinden olumsuz etkilenmeyen ve/veya olumlu etkilenen çoğunluğun ise böyle hissetmesinin altındaki potansiyel sebepler tartışılabilir. Bu sebepler arasında, yaşanan toplumsal kaybın ve kötü hissiyatın yaşandığı anda kısa vadede hissedilemiyor olması ve uzun vadede anlaşılabilir olacak olması sayılabilir. Bir diğer sebep, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin görece güvenceli çalışma koşullarına sahip olmaları olabilir. Bunun dışında herkes için geçerli diğer bir sebep, birçok araştırmacının da söylediği üzere, "eski normal" olarak anılan pandemi öncesi sürecin halihazırda oldukça stresli, koşturmalı, iş yetiştirmeli, özellikle büyük şehirlerde toplu taşıma "konforsuzluğu" da içeren, pahalı ve hava kirliliğine maruz kalınan bir gündelik hayat rutinini içeriyor olmasıdır. Evde karantina süreci, büyük bir çoğunluk için bu etkileri minimum seviyeye indirmiştir.

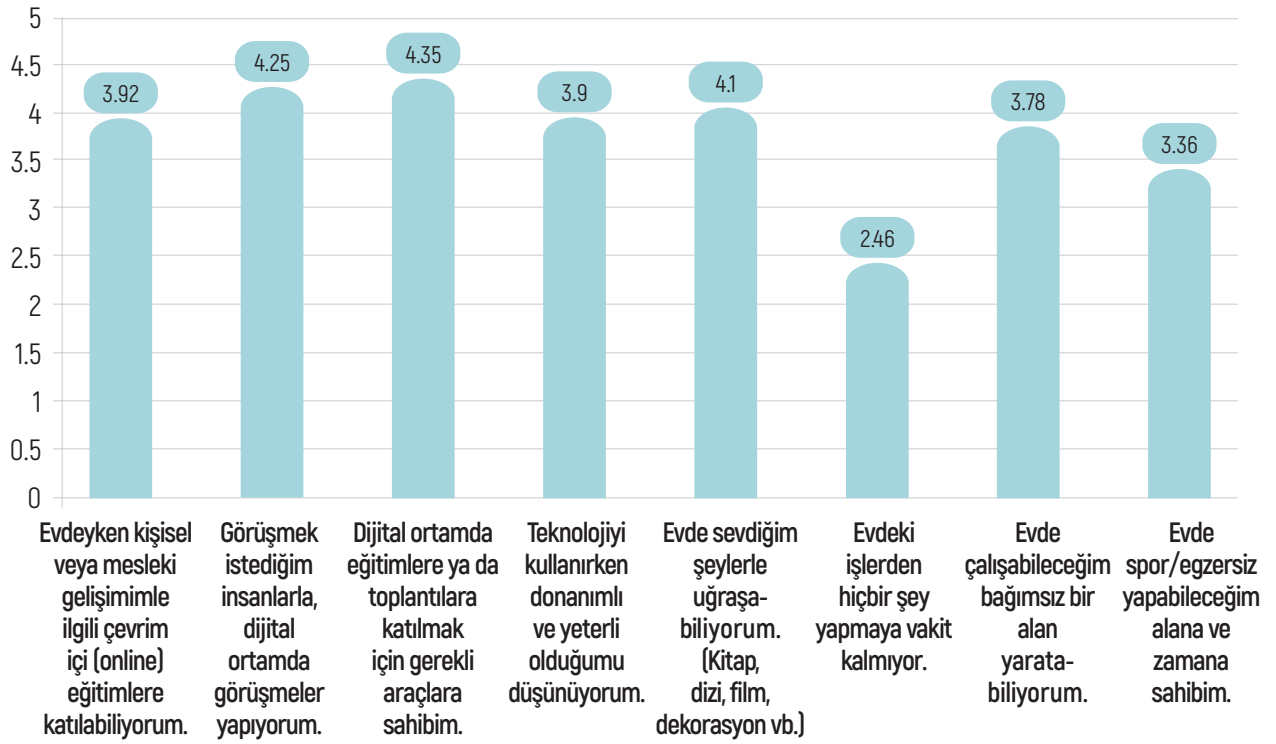
"Karantina sürecinde şunu fark ettim aslında pandemi öncesinde çevremde yaşadığım o yoğun stres insan kalabalığı beni yoruyormuş. Bu yorgunluk, stres, sıkıntı ve gerginliğin yıpratıldığını fark ettim. Kabuğuna çekilmek ben olduğumu fark ettirdi. Sürekli koşturmacada kendime zaman ayıramamışım ve hep bir şeyler ve birileri için uğraştığım olmuş." (Öğretmen, Kadın, 41)

⁵ Wellbeing levels fell during the pandemic but improved under lockdown, data analysis shows, <https://theconversation.com/wellbeing-levels-fell-during-the-pandemic-but-improved-under-lockdown-data-analysis-shows-143367>, Son Erişim Tarihi: 29.08.2020.

2.3. Uzaktan Çalışmak, Dijital Okuryazarlık ve “Ev İşleri”

Karantina sürecinde öğretmenlerin uzaktan çalışma, dijital okuryazarlık durumları ve gündelik yaşam pratiklerine yönelik değerlendirmeleri aşağıdaki grafikte paylaşılmıştır.

Pandemi Sürecinde Öğretmenler II

Grafik 11: Pandemi Sürecinde Öğretmenler II

Grafikte en öne çıkan iki veri, pozitif olarak, **4,35** ile katılımcı öğretmenlerin dijital ortamda eğitimlere, toplantılara katılmak için gerekli araçlara sahip olduğu ve **4,25** puanla görüşmek istedikleri insanlarla dijital ortamda görüşmeler yapabildiğine yönelik ifadelerdir.

Yine 4,10 ile yüksek bir skora sahip "evde sevdiğim şeylerle uğraşabiliyorum" ve **3,92** skorla "evdeyken kişisel ve mesleki gelişimimle ilgili çevrim içi eğitimlere katılabiliyorum" ifadeleri ölçekte öne çıkmaktadır. Bu iki pozitif ifadeye ait yüksek puanlama sevindirici olmakla birlikte, eğitim uzmanlarının görüşleri ve toplanan nitel verilere bakıldığında puanların bu denli yüksek olmasının altında iki etkiden söz edilebilir.

Birincisi, insanların tamamen anonim olduğunu bildiği anketlerde dahi etkisini gösteren "sosyal beğenirlik etkisi"⁶; ikincisi ise, dijital yollarla gerçekleştirilen bu araştırmanın hali hazırda dijital araçları kullanabilen, görece daha donanımlı ve teknolojik araçlara sahip öğretmenler tarafından doldurulmasıdır. Bu ikinci etki, öğretmen yorumlarında sıklıkla tekrarlanmıştır. Katılımcı öğretmenler, çevrelerinde dijital okuryazarlık düzeyini yetersiz bulan, bu yüzden hiçbir online eğitime katıl(a)mayan, uzaktan eğitim yapmayan ya da öğrencilerine erişemeyen öğretmenlerden söz etmektedirler. Bu analizin bir diğer kaynağı da yaptığımız diğer araştırmalarda ya da bu araştırmanın nitel kısmında öğretmenlerin en çok ihtiyaç duydukları eğitimlerin "dijital okuryazarlık", "uzaktan ders tasarımı" gibi konuları içermesidir.

"Teknolojiyi daha da etkin olarak kullanma hususunda bizlere kurslar açılmalı. Ben ve birçok meslektaşım, çocuklardan daha çok zorlandık bu süreçte." (Öğretmen, Kadın, 44)

"Öğretmen olarak en büyük eksiklerimden biri uzaktan eğitim konusunda kendimi yeterli görmemek oldu. ÖRAV olarak sizden ya da MEB'den hem teknoloji kullanımı hem de uzaktan eğitimde başarıyı artırıcı bilgiler veren çalışmalar yapılmasını çok isterdim." (Öğretmen, Kadın, 51)

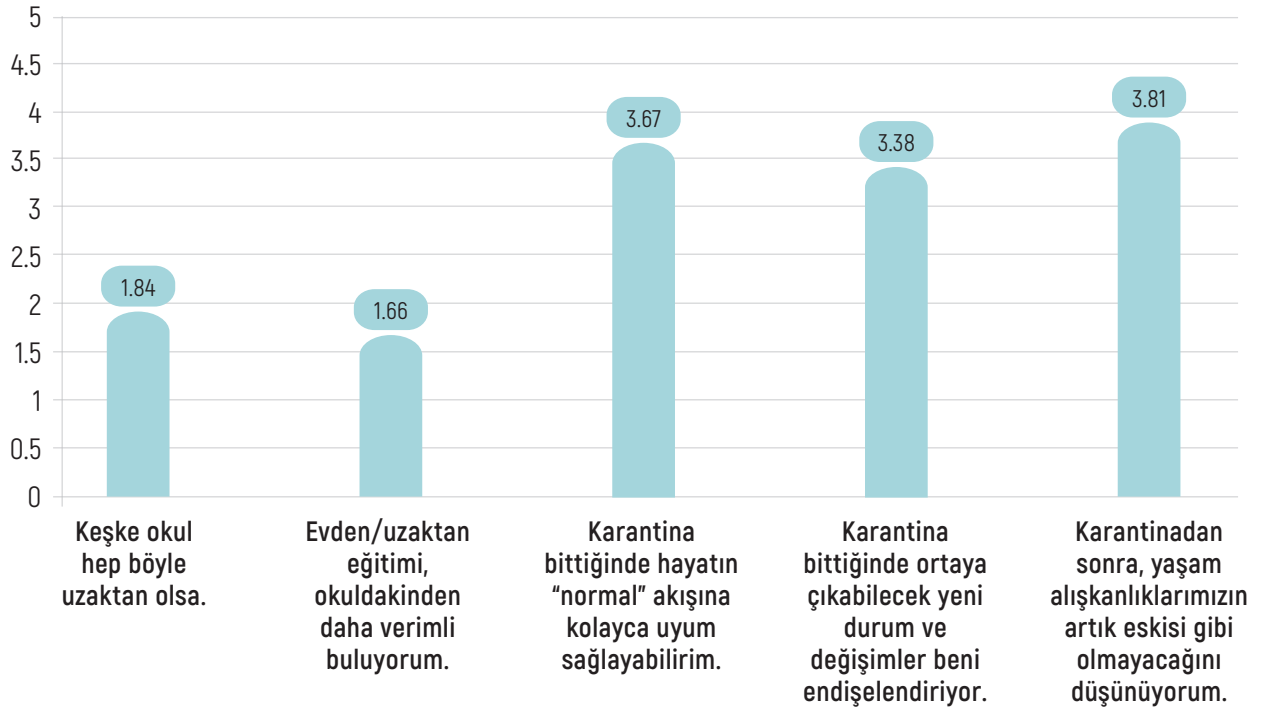
Bu dijital okuryazarlık ve uzaktan ders tasarımına yönelik eğitim ve öğrenme ihtiyacı, bu araştırmanın katılımcısı olan görece teknolojik araç sahipliği daha fazla olan öğretmenlerden dahi gelirken, bu araştırmaya dahi katılmayan birçok öğretmenin olduğunu hatırlamak gerekir. Bunun yanında araştırmanın katılımcısı olan öğretmenlerin görece daha genç ve teknoloji ve bilgisayarlara "yetişmiş" bir yaş grubu olduğunu söylemek mümkün. Grafiklerde karşımıza çıkan teknolojik donanım ve yeterliliğin kaynaklarından biri de budur. Bu öğretmenlerin ise asıl zorlandıkları teknolojiye adaptasyondan ziyade, yüz yüze eğitimlerde de zorlandıkları "öğretme motivasyonu" ve "dersi daha ilgi çekici hale getirme" gibi konulardır.

⁶Bir kişilik boyutu olarak sosyal beğenirlik, sosyal kabul, sosyal onay, popülerlik, sosyal statü ve liderlik gibi sosyal ya da kişiler arası ilişkilerde kabul edilebilir duruma gelme isteğidir. Hiç kimsenin görmediği anonim yanıt verilen anket ve görüşmelerde dahi sosyal beğenirlik etkisi çalışır ve bireyleri etkiler. (Social Desirability) Dunn-Rankin, P., Knezek, G. A., Wallace, S. & Zhang, S. (2004). Scaling Methods (2. Baskı). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

2.4. Yeni Normale Alışmak: Örgün Eğitim ve Uzaktan Eğitim

Karantina sürecinde öğretmenlerin yeni normal, uyumlanma ve uzaktan çalışmaya yönelik değerlendirmeleri aşağıdaki grafikte paylaşılmıştır.

Pandemi Sürecinde Öğretmenler III

Grafik 12: Pandemi Sürecinde Öğretmenler III

Grafikte en yüksek skorlanan üç veri, bize öğretmenlerin büyük çoğunlukla karantina bittiğinde yaşam alışkanlıklarımızın **artık eskisi gibi olmayacağını** ve bu yeni normalin onları **endişelendirdiğini** fakat yine de buna uyum sağlayabileceklerini düşündüklerini gösteriyor.

Bu soru setinde düşük skorlanan iki ifadenin dikkat çekici bir önemi var. İlk bakışta **1,84** ve **1,66** ile negatif görünen **"keşke okul hep böyle uzaktan olsa"** ve **"evden/uzaktan eğitimi okuldakinden daha verimli buluyorum"** ifadelerine katılımcıların yaklaşık %30'u "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" yanıtlarını verdiler. Bu, Türkiye'de her 10 öğretmenden en az 3'ünün, uzaktan eğitimi verimli bulduğu ve bundan sonra böyle devam edebileceğini savunduğu anlamına geliyor.

Yukarıda daha önce nedenlerini tartıştiğimiz ve başka araştırmalarda da, öğretmen yorumlarında da karşımıza çıkan evde kendini iyi hisseden, artık eski düzene geri dönmek istemeyen toplumsal kesimi bir de eğitim/uzaktan eğitim ekseninde değerlendirmek önemli görünüyor.

Açıklık getirmek gerekirse, Türkiye’de ve dünyada bu karantina sürecinde uzaktan eğitim tecrübesi yaşadktan sonra öğretmenler arasında temelde iki farklı düşünce hattı oluştuğu söylenebilir. Çoğunlukta olan bir grup öğretmen, uzaktan eğitimin kesinlikle öğrenme kaybına yol açtığını, yüz yüze eğitimin hiçbir şekilde yerini tutmayacağını, kalıcı öğrenmenin okuldaki yüz yüze etkileşimden, sosyalleşmeden ve sosyal duygusal öğrenme ortamının yaratılmasından geçtiğini düşünmektedir. Türkiye’de öğretmenlerin yaklaşık %30’unu oluşturan ikinci öğretmen grubu ve düşünce hattı ise, uzaktan eğitimin artık dünyada kaçınılmaz bir yöntem olduğunu, gerekli öğrenme ortamının dijitalde de yaratılabildiğini, işlevsel, pratik, zamandan tasarruf sağlayan bir öğretim yöntemi olduğunu savunmaktadır. Bu iki hattın hem içinde hem dışında yer alan üçüncü bir grup öğretmen ise, uzaktan eğitimin işlevselliğini ve kaçınılmazlığını kabul etmekle beraber çeşitli sebeplerle şu an Türkiye’de bunun uygulanabilir olmadığını ve geliştirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Bunun temel sebepleri şunlardır;

- Öğretmenlerin ve öğrencilerin teknolojik araç sahipliklerindeki yetersizlik
- Öğretmenlerin ve öğrencilerin dijital okuryazarlıklarındaki yetersizlik
- Uzaktan eğitim süreciyle birlikte aktif görev almayan öğretmenler
- Geçmişte bu kadar geniş kapsamda uygulamanın örneğinin bulunmaması
- Yüz yüze eğitimde kullanılan geçmiş müfredatların yerine, yeni becerilerin dahil edildiği yeni bir müfredat oluşturulmaması
- Salgın döneminde öğretmen, öğrenci ve veli paydaşlarının her birinin duygu durumlarının ve motivasyonlarının zayıflaması

Bu temel sebeplerle öğrenciler arasında bir öğrenme eşitsizliği ortaya çıktığı ve bunun ortadan kaldırılması gerektiği düşünülmektedir. Eşitsizliğin diğer tarafında ise öğretmenler yer alıyor. Teknolojik araç sahipliği ve yeterliliği ile uzaktan eğitim becerilerindeki farklılıkların yanında özellikle özel okul ve devlet okulu öğretmenleri arasında çalışma yoğunluğu ve iş yükü anlamında da bir eşitsizlik olduğu ifade ediliyor. Bunun yanında sözü edilen ve ortadan kaldırılması gereken bir diğer eşitsizlik ise, köy okulu öğretmenleri ve öğrencilerinin yaşadığı eğitim erişimi eşitsizliğidir. Bu araştırma sürecine bile dahil olamayan köy okullarında görev yapan öğretmenler ve onların ulaşamadığı öğrenciler ve veliler, pandemiye bağlı uzaktan eğitim sürecinde en çok öğrenme kaybı yaşayan gruplardan biridir. Son olarak araştırmanın katılımcısı özel eğitim öğretmenleri ve özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların ebeveynleri, uzaktan eğitim sürecinde hiç verim alamadıkları bilgisini sıklıkla ifade etmişlerdir. Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin velileri, çocuklarının durumlarında ilerleme olmadığı gibi, gerileme dahi gerçekleştiğini belirtiyorlar.

Bu üçüncü öğretmen grubunun eleştirel düşünce hattını bu araştırmanın çalışma grubunda yer alan eğitim uzmanları da paylaşmaktadır.

Dolayısıyla "uzaktan eğitim mi yüz yüze eğitim mi?" gibi kısır bir ikilik yaratan soru yerine, her ikisi için de "Nasıl bir uzaktan eğitim; nasıl bir yüz yüze eğitim?" sorularını sormak çok daha zenginleştirici ve çözüm odaklı bir soru olacaktır.

"Meslek lisesindeyim. Zaten öğrenme motivasyonu düşük ya da olmayan öğrencilerimiz çoğunlukta. Online canlı derslerimizde öğrenci katılımı olmadı ne yazık ki. Ancak öğretmenlerin boş sanal ortamdaki derslerle ilgili raporlarla çözüm üretememek gibi sıkıntıları da bir o kadar üzücüydü."

"Öğrencilerimizin eşit olmadığını, her öğrencinin eğitim hakkından yeteri kadar faydalanamadığını pandemi sebebi ile daha iyi anlamış oldum."

"Uzaktan eğitim örgün eğitimin bir parçası olarak kalmalı. Ama teknolojik altyapının desteklenmesi kaydıyla. Bu süreçte özel okulların yıldızı parladı; öğrencilerine çok ilgili davrandılar. Derslere hemen başlayıp eksiksiz tamamladılar. Devlet okulları maalesef bunu başaramadı. Öğrencilerini 1 kez bile aramayan sınıf öğretmenleri var."

"Teknoloji sayesinde uzaktan eğitime devam edebilme imkanının olması, teknolojinin bize en büyük katkısıydı. Bunların daha da gelişmesi gerektiğini düşünüyorum. Tekrar ihtiyaç halinde daha da etkili kullanmalıyız."

"Bu süreç bize uzaktan bilgiye ulaşma yollarına ulaşmayı güçlendirdi. Okulların yeniden yapılanmasının gündeme gelmesi gerektiğinin sinyalini verdi. Okullar beceri atölyelerine dönüşebilir diye düşünüyorum."

"Uzaktan eğitim sadece isteyen öğrenciye değil, tüm öğrencilere zorunlu olsaydı daha iyi olurdu. Öğretmen olarak tek başına çabalamak ve öğrencilerin boş vermiş tavırları motivasyonumuzu düşürdü."

"Gelecek eğitim sisteminin harmanlanmış öğretim metotları üzerinde devam edeceğine inanıyorum. Eski gelenekselleşmiş kalıpların yıkıma uğradığı bir yıl oldu. Bilişimin değeri ve ders olarak zorunlu olması gerektiğini umarım MEB artık fark eder."

"Artık köy okulları es geçilmesin. Salgın sürecinde maalesef köy okulları yine es geçildi. Köy okulları, öğretmenleri öğrencileri bu ülkenin değişmez ötekileri."

"Gerek fiziki şartlar gerekse eğitim şartlarının eşitsizliği köy ve merkezi okulların eşit olmadığı örneğin internetin bile olmadığı köylerde internet üzerinde eğitimin verilmesi adil bulmuyorum. Çünkü çoğu öğrencide akıllı telefon bile yoktur."

"Köy okullarında öğretmenlik yapan öğretmenler, öğrencilerine uzaktan eğitim veremedi. Velilerimizin internete erişimi yoktu. Telefon çekmeyen köylerde öğretmenlik yapan öğretmenlerin öğrencileri, ne yazık ki, uzaktan eğitimden faydalanamadılar."

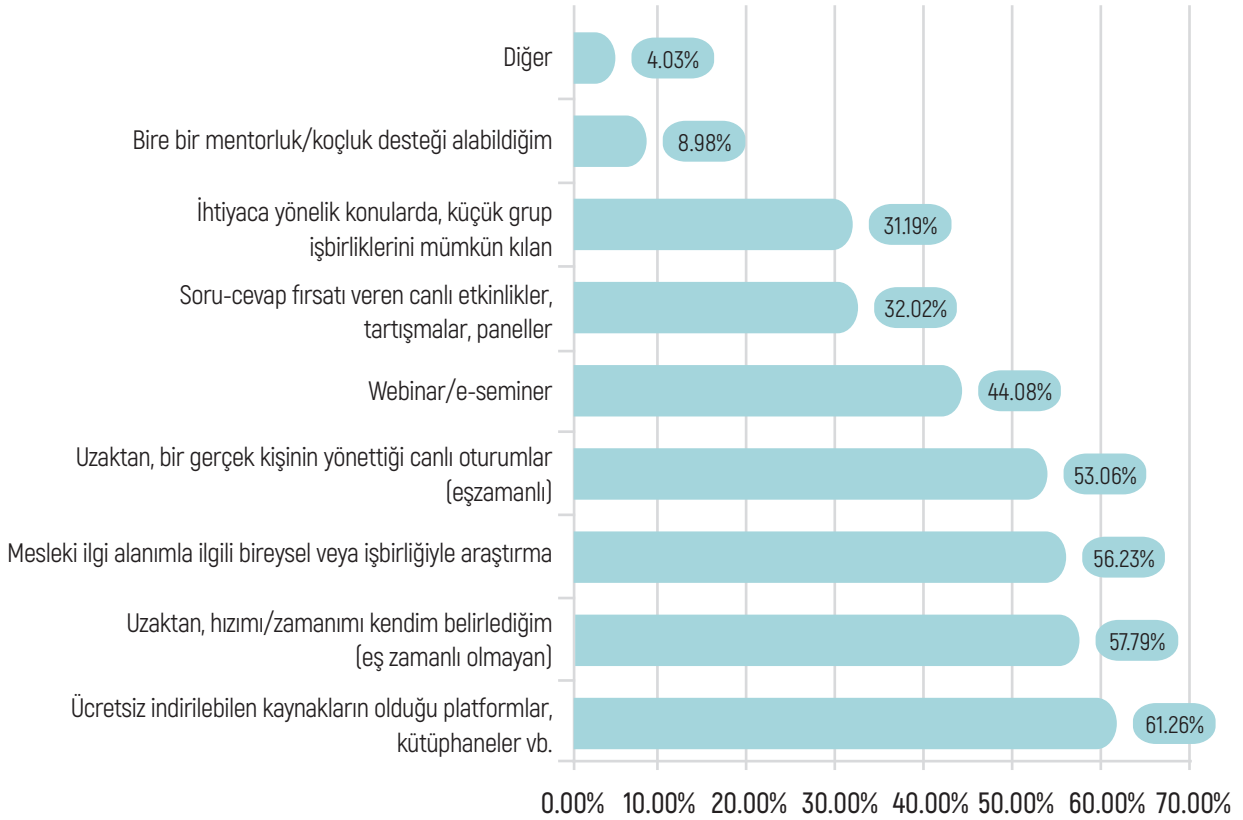
"Özel gereksinimli bireylerin bir kısmı uzaktan eğitimle öğrenemeyecek düzeyde ve kimsenin aklına bu çocuklar gelmiyor. Aile eğitimi bu çocuklar için çok önemli."

2.5. Öğretmenlerin En Çok Yararlandıkları Dijital Yöntemler

Öğretmenler, karantina sürecinde dijital ortamda kişisel ve mesleki gelişimlerine yönelik olarak en çok kullandıkları yöntemleri değerlendirdiler. Değerlendirme sonuçları aşağıdaki grafikte paylaşılmıştır.

Öğretmenlerin En Çok Yararlandıkları Yöntem

Grafik 13: Öğretmenlerin En Çok Yararlandıkları Yöntem

Grafiğe bakıldığında öğretmenlerin evde kaldıkları dönemde en çok kullandığı yöntem, **ücretsiz indirilebilen kaynakların olduğu platformlar**, açık erişim veren kütüphaneler olmuştur. Bu yöntemin en çok kullanılmış olmasında, kişisel ve mesleki gelişimleri için indirip kullandıkları kaynaklar dışında, uzaktan eğitim yaparken öğrenciler için kullanabilecekleri kaynaklar, ödev taslaqları, uzaktan eğitim müfredat ve araçları etkili olmuştur. Daha önce neredeyse hiç tecrübe etmedikleri bir uzaktan eğitim dönemine geçmek, öğretmenleri hazırlıksız yakalamış ve büyük çoğunluğunu ne yapmaları gerektiğine yönelik arayışlara itmiştir.

Bunun da en önemli yollarından biri bu hazır kaynakların yer aldığı platformlar ve kütüphanelerdir. Bu kategoride etkili olan bir diğer unsur, karantina sürecinde çok sayıda ulusal ve uluslararası kütüphanenin kullanıcılara süreli olarak açık erişim imkanı tanımasıdır. Üçüncü sırada yer alan bireysel veya işbirliğiyle araştırma da kütüphaneler ve açık erişim platformlarını destekleyen nitelikte bir yöntem olarak ortaya çıkıyor.

"Öğrenmeye, paylaşmaya açık öğretmenler (ama bunu sosyal medyada isim duyurma kaygısı gütmeyen, çocuk için yürekten yapanlardan bahsediyorum) birbirine daha kolay ulaşabilmeli, paylaşabilmeli. Hiç hazırlanılmamış söyleşilerden, canlı yayınlardan çok bıktım. Zaman o kadar kıymetli bir şey ki, yapılacak eğitimlerin ayrıntılı içerik bilgisi paylaşılmalı, herkes bu içeriğin kendi arayışına uygunluğuna bakarak karar verebilsin istiyorum." (Öğretmen, Kadın, 29)

"MEB'in öğretmen gelişimine yönelik uzaktan eğitim faaliyetlerinin artarak devam etmesi faydalı olacaktır. Uzaktan eğitim altyapısının geliştirilmesi, kar tatili vb. tatillerde de kullanılması verimli olabilir." (Öğretmen, Erkek, 48)

"Bu süreçte yaptığınız eğitimlerden eminim birçok öğretmen yararlandı. Bu eğitimlere devam ederseniz hepimiz çok mutlu olacağız. Teşekkürler." (Öğretmen, Kadın, 34)

"Normal süreçlerde de mesleki gelişim ile ilgili öğretmenleri teknoloji olarak daha fazla etkinlikler yapılmalı ve eğitimler verilmeli." (Öğretmen, Erkek, 43)

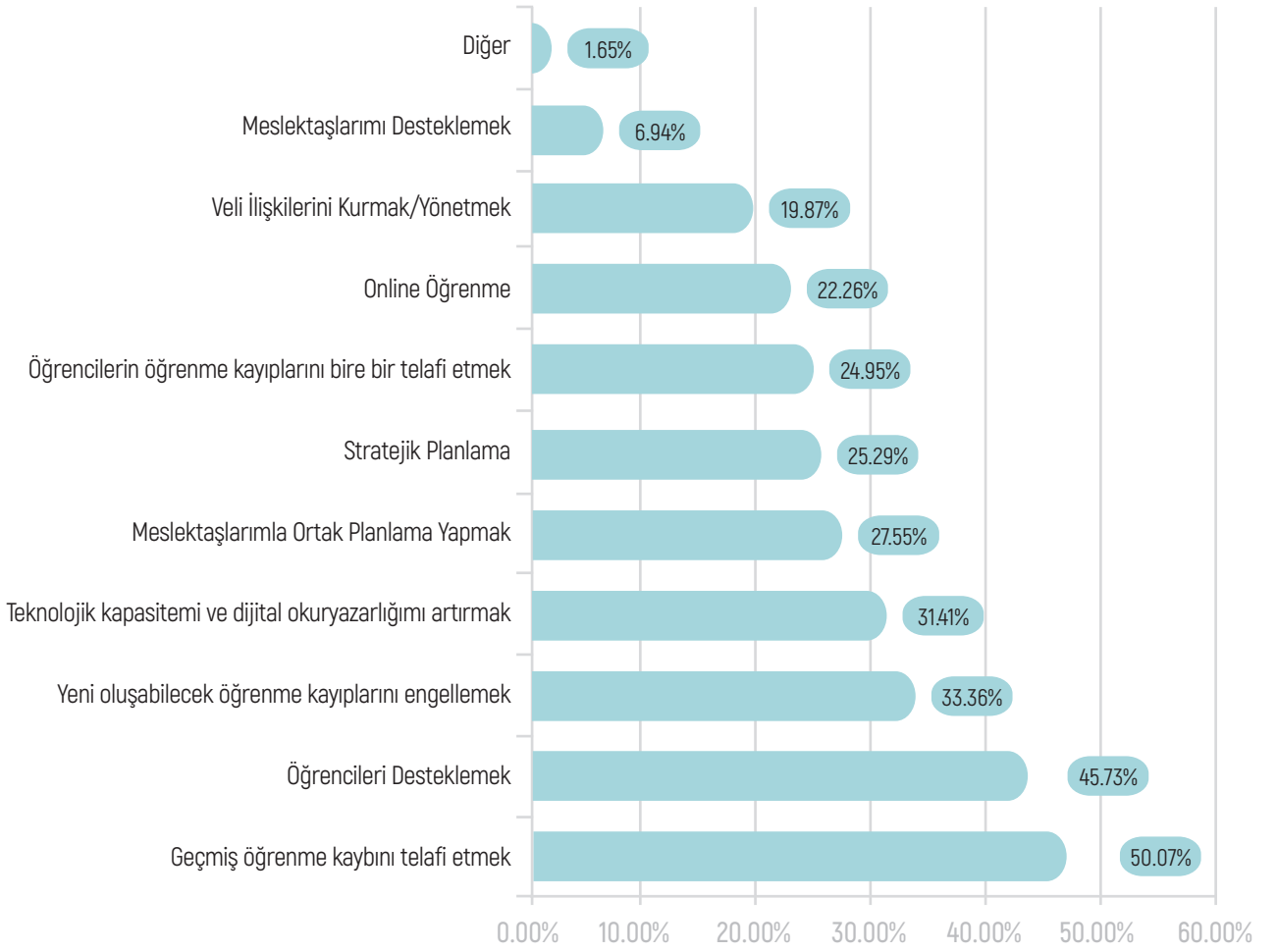
"Hala inanmadığım, sanki bir anda birisinin dokunacağı ve her şeyin eskisine döneceği gibi bir his var içimde. Bu süreçte eğitimde eşitsizliği bir kere daha görmek beni üzdü. Uzaktan eğitim sürecinde EBA yoluyla bazı öğretmenlerin parlatılması ve diğerleri sanki gereksizmiş gibi söylemler de kırıcı konuşmalar idi. Ancak öğretmenlerin bu süreçte ne kadar kolay rahatlığa alışabildiklerini ve bunu kendilerinde bir hak olarak görmelerine tanık olmak ayrı üzücüydü. En çok çocukların yıprandığı ve okul açıldıktan sonra kimsenin ne yapılacağını bilmediği bir düzende çocukların daha fazla yıpranmasından oldukça tedirginim. Bu süreçte ben hem kişisel hem de mesleki anlamda sizlerin e-Kampüs sisteminizde yer aldım, bu bana katkılar sağladı. İnsanları yönlendirdim ve olumlu dönütler almak faydalı hissettirdi. Teşekkür ederim. Son olarak bu anket çalışmalarının sonrasında hedeflenen akademik çalışmayı okumayı çok isterim."⁷ (Öğretmen, Kadın, 35)

⁷ Öğretmen Akademisi Vakfı tarafından geliştirilen, en temelde öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sunmayı amaçlayan çok sayıda içeriğin yer aldığı ücretsiz platformumuza buradan kayıt olup, faydalanabilirsiniz: <https://www.ekampus.orav.org.tr/>

2.6. Yeni Okul Dönemi İçin Öncelik Verilmesi Planlanan Alanlar

Katılımcı öğretmenlerin bir sonraki okul dönemi için öncelik vermeyi planladıkları alanlara yönelik değerlendirmeleri aşağıdaki grafikte paylaşılmıştır.

Sonraki Okul Dönemi İçin Öncelik Verilen Alanlar

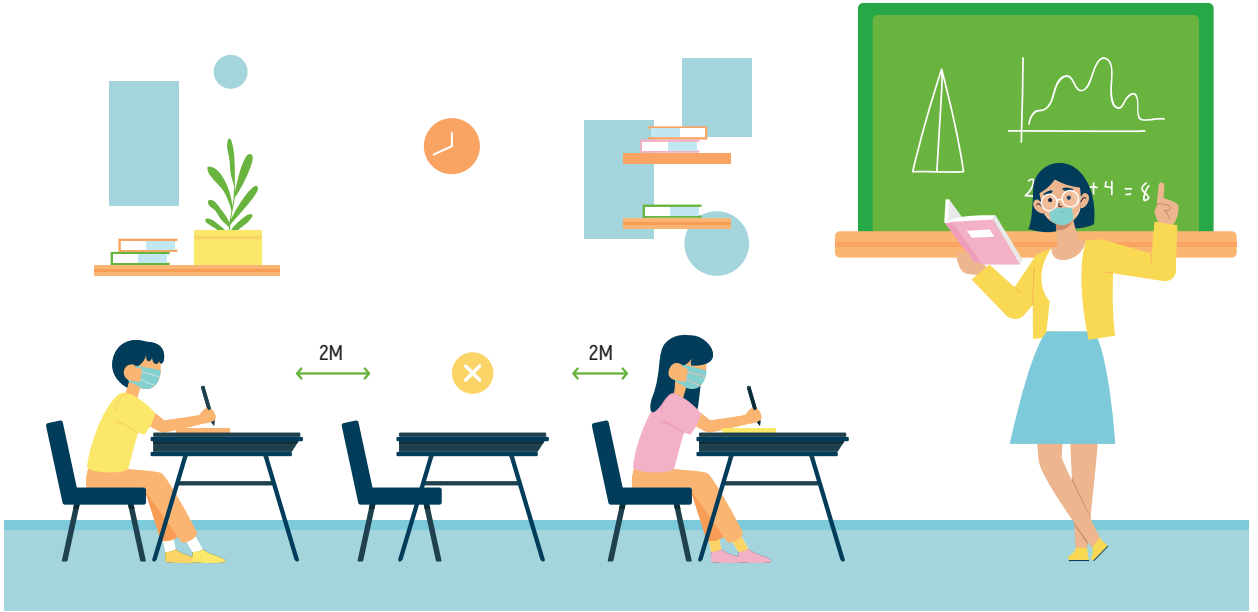

Grafik 14: Sonraki Okul Dönemi İçin Öncelik Verilen Alanlar

Öğretmenlerin yeni okul dönemi için en öncelik verdikleri alanın, öğrencilerin **geçmiş öğrenme kaybını telafi etmek** olduğu görülüyor. Bu kategoriyi destekler nitelikte yine 3. sırada **yeni oluşabilecek öğrenme kayıplarını telafi etmek** ve öğrencilerin öğrenme kayıplarını **bire bir telafi etmek** kategorileri de öğretmenlerin planları arasında.

Her bir ölçekte ve toplanan nitel veride de ortaya çıkan ortak bir diğer öncelikli alan, öğretmenlerin kendi **teknolojik kapasitelerini ve dijital okuryazarlıklarını artırmak** olduğu anlaşılmaktadır. Bu konuda öğretmenleri bütünlüklü bir şekilde destekleyecek bir mekanizmaya da ihtiyaç duyulmaktadır.

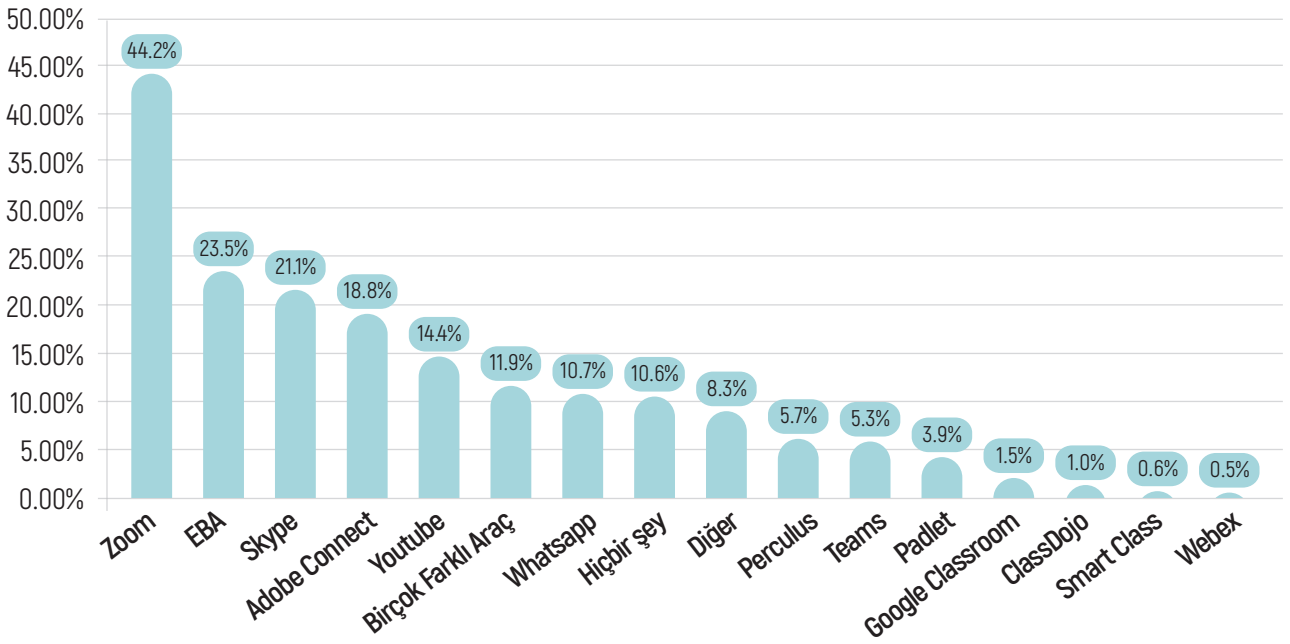
Öğretmenlerin %85'inden daha fazlasında ve benzer şekillerde velilerde de görülen bu öğrenme kaybına yönelik kaygı oldukça yaygın ve büyük boyutlara ulaşmış durumda. Öğrencilerde öğrenme kaybı gerçekleştiğine yönelik çeşitli doğrulanmış veriler mevcut ve buna yönelik kaygı da bu yüzden oldukça anlaşılır. Fakat araştırma verilerini yorumlayan eğitim uzmanlarına göre bu kaygı, öğrencilerin yeni dönemde "derse boğulmasına" yol açabilir ve tam da bu yolla yeni öğrenme kayıpları oluşabilir. Teknik ve akademik becerilere yönelik çabanın, yaşam becerilerine yönelik çabanın önüne geçmemesi gerektiği yönünde bir uyarıyı göz önünde bulundurmak gerekiyor. Önümüzdeki dönemde sosyal ve duygusal becerilerin dikkate alındığı bir müfredat ve veli paydaşının da önemli bir aktör olarak dahil edildiği bir süreç yönetimi, olmazsa olmaz görünüyor.

2.7. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Döneminde En Çok Kullandıkları Dijital Araçlar

Öğretmenler, uzaktan eğitim döneminde dijital ortamda en çok kullandıkları araçları değerlendirdiler. Değerlendirme sonuçları aşağıdaki grafikte paylaşılmıştır.

Uzaktan Eğitim Döneminde En Çok Kullanılan Dijital Araçlar

Grafik 15: Pandemide En Çok Kullanılan Dijital Araçlar

Öğretmenlere pandemi sürecinde uzaktan eğitime geçildikten sonra en çok kullandıkları dijital aracın ne olduğu açık uçlu bir biçimde yöneltilmiş ve öğretmenlerden gelen yanıtlar kodlanarak tekrar sayılarına göre yüzdelik barlar halinde grafiğe eklenmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim döneminde en çok kullandıkları dijital araç yüksek bir farkla **Zoom** olmuştur. Ardından gelen dijital araçların ise sırasıyla **EBA, Skype, Adobe Connect** ve **YouTube** olduğu görülüyor.

Bunun yanında isim vermeden **birçok farklı araç** yanıtını veren ve **hiçbir dijital araç** kullanmadığını söyleyen öğretmenler de sayıca fazla. Bunun dışında **WhatsApp** uygulamasını öğrencilerle ve velilerle bire bir görüşmeler yapmak için kullanan, ödev beklentilerini paylaşan ve uygulama üzerinden ödev toplayan öğretmenler de mevcut.

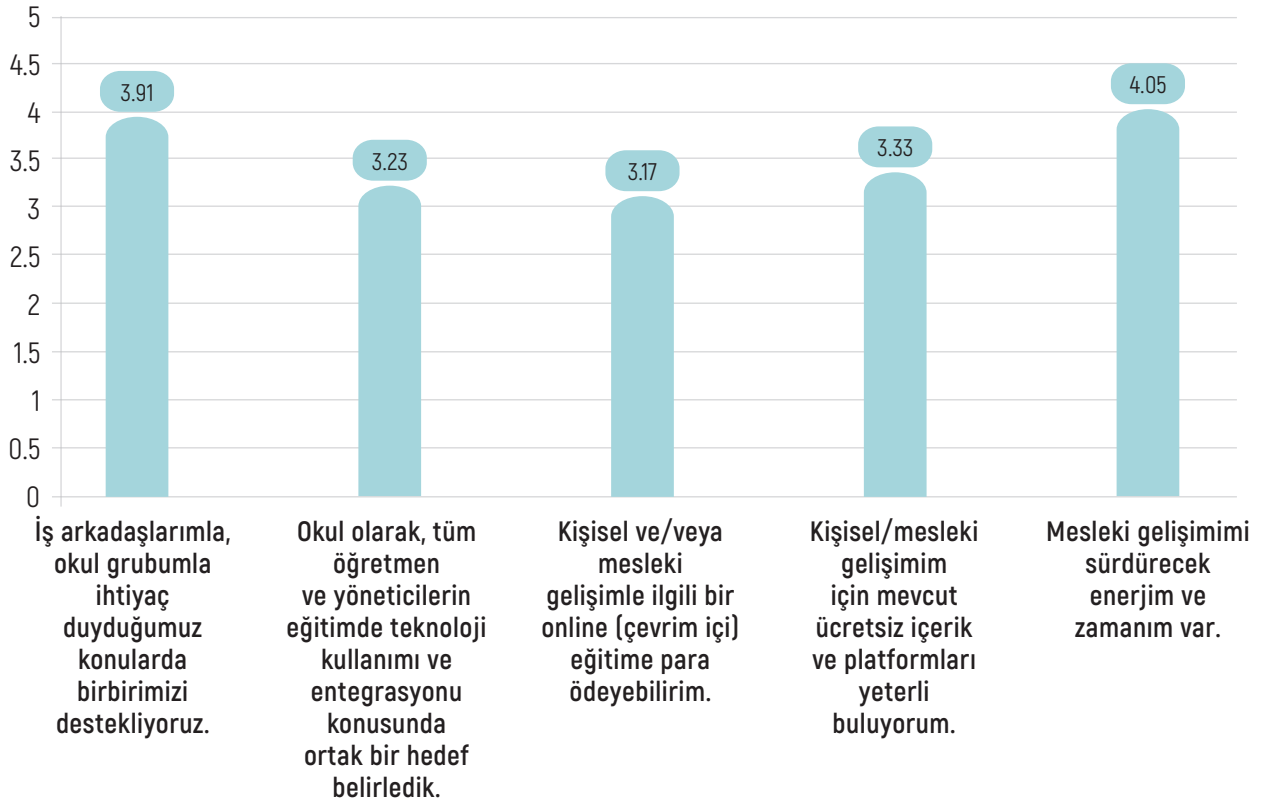
Çok yüksek bir fark ile öğretmenlerin en çok kullandıkları dijital aracın **Zoom** olmasının nedenlerini hem öğretmenlere hem de eğitim uzmanlarına sorduk. Bunun birden çok nedeni mevcut. Öncelikle karantina sürecinin başında, tedbir olarak uzaktan eğitime geçiş gerçekleşir gerçekleşmez resmi kurumlar tarafından ilk dillendirilen aracın Zoom olması, kullanımını artırdı. Bunun yanında ara yüzünün kullanıcı dostu olması, belirli bir süreye kadar ücretsiz oturum imkanı sağlaması, ekran paylaşımı, yazışma gibi imkanların kolay gerçekleştirilebiliyor olması kullanıcı sayısını artırdı. Fakat en etkili olan nedene gelindiğinde, aynı anda çok sayıda katılımcıyı çerçeveler halinde aynı anda görmeye imkan vermesinin asıl sebep olduğu söylenebilir. Diğer bölümlerde tartışıldığı üzere öğretmenler ve öğrenciler, uzaktan eğitimi neredeyse ilk kez tecrübe ettiler. Bu hazırlıksız durumda, uzaktan eğitimi fiziksel olarak okulda sınıflarında yaptıkları eğitim gibi gerçekleştirmek gibi güçlü bir motivasyonları var. Öğretmenler bu anlamda, **uzaktan eğitimi, sınıflarında yaptıkları eğitim gibi yapmaya çalışıyorlar**. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, fiziksel bir aradalığa, birbirinin yüzünü görmeye, öğrencileriyle kaybettiklerini düşündükleri bağ ve iletişimi bu yolla telafi etmeye çalışıyor.

"EBA'nın Türk eğitim sistemi için büyük bir şans olduğunu düşünüyorum. Veliler, öğrenciler telefonlarına bu uygulamayı indirmek durumunda kalmışken hayatlarının vazgeçilmez bir parçası olmasını sağlayıp sürekli geliştirilmeli, okuldaki eğitime de entegre edilmeli. Yani velilerin telefonlarından bu uygulamayı silmemelerini sağlamalıyız. Örneğin öğretmenler ödevleri EBA üzerinden duyurabilir. Çalışma fotoğraflarını EBA'dan isteyebilir."

2.8. Öğretmenlerin Kişisel ve Mesleki Gelişim Algıları

Öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerine dair algı ve tutumlarını paylaştıkları ölçeğin değerlendirme sonuçları aşağıdaki grafikte paylaşılmıştır.

Mesleki Gelişim Algısı

Grafik 16: Mesleki Gelişim Algısı

Grafikte en öne çıkan veri, **4,05** skorla öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sürdüreceği enerji ve zamana sahip olmasıdır. Bunun yanında **3,91** ile öğretmenlerin meslektaşlarıyla ihtiyaç duydukları alanlarda birbirlerini desteklediği görülmektedir. Her iki veriye de katılmama ve kesinlikle katılmama oranı yaklaşık %22'dir. Buna göre Türkiye'de her **10 öğretmenden en az 2'sinin mesleki gelişimini sürdüreceği enerji ve zamanı yok.**

Öğretmenler, **3,33** ile kişisel ve/veya mesleki gelişimleri için mevcut ücretsiz içerik ve platformları yeterli bulduklarını ifade ettiler.

"Öğretmenler arasındaki işbirliğini yetersiz görüyorum. Genelleme yapmadan biraz bencil olduğumuzu düşünüyorum" (Öğretmen, Kadın, 32)

3. KARANTİNADA EBEVEYNLİK: EVDEKİ ÖĞRETMENLER OLARAK VELİLER

Okulların kapanması ve uzaktan eğitime geçilmesi ile birlikte, gündelik hayatlarının büyük kısmını öğretmenleriyle geçiren öğrenciler, evde aileleriyle baş başa kaldılar. Uzaktan çalışmaya geçemeyen ve işe gitmek zorunda kalan ailelerin çocukları ise evde gündelik rutinlerini ve eğitim yaşamlarını kendileri yönetmeye çalıştılar. Fakat büyük çoğunlukla çocuklarının evde/uzaktan eğitimlerini destekleme, düzenleme ve takip etme sorumlulukları velilere düştü.

Veliler, pandemi koşulları altında kendileri başta olmak üzere ailelerinin, **çocuklarının sağlıklarını koruma, evin düzenini sağlama, gelir elde etme** gibi sorumluluklarının yanında çocuklarının yaşayabilecekleri öğrenme kaybindan endişe duyarak evde eğitimlerini organize etmeye çabaladılar. Bunu yaparken, çocukları karantina koşullarında normal düzen ve duygu durumlarında değillerdi. Çocuklar, okullarından, sınıflarından, öğretmenlerinden, arkadaşlarından uzakta, "dışarıdaki" hayatlarından mahrum kaldılar ve özellikle 6-10 yaş grubundaki çocuklar süreci anlamakta daha fazla güçlük çektiler.

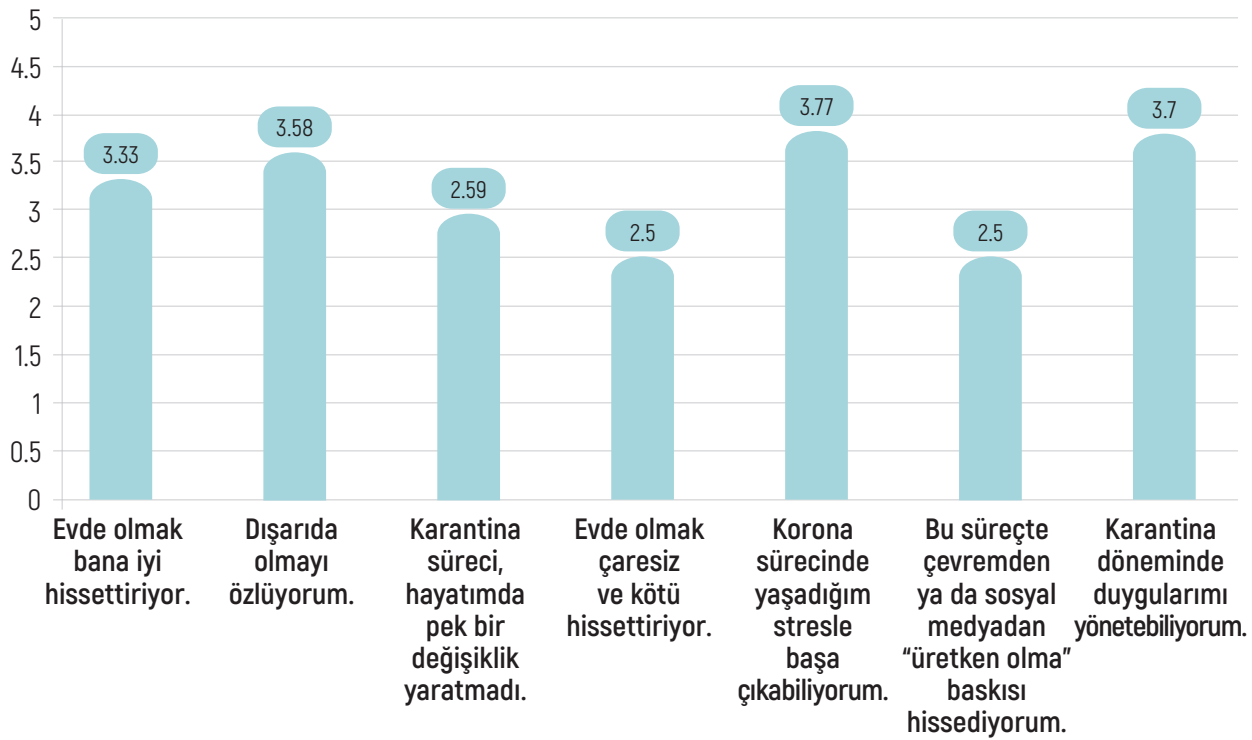
Çocukların akademik başarılarında da yaşam becerilerinde de okul hayatı için her zaman oldukça önemli bir paydaş olan veliler, uzaktan eğitim sürecinde daha da kritik bir önem kazandılar. Tüm bu koşullar altında ebeveynlerin çocukların zorlayıcı davranışlarını yönetmekte ve öğrenme kayıplarıyla ilgili kaygıyı yönetmekte oldukça zor bir süreç geçirdiklerini söylemek mümkün. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecine hazırlıksız yakalanışı gibi, evde çocuklar ve aileleri de benzer bir hazırlıksız ve kaygı yaşadılar. Bu konuyla ilgili araştırma verilerine bakıldığında öğretmenlerden ve velilerden gelen bilgi, veli tecrübesinin de çok farklılaştığını gösteriyor.

Bu bölüm, veli perspektifiyle pandemi sürecine odaklanmaktadır. Ebeveynlerin karantina süreçleri, değişen duygu durumları ve gündelik pratikleri, uzaktan eğitime bakışları, dijital okuryazarlıkları ve ihtiyaçları bu bölümde tartışılmaktadır.

3.1. Evde Karantinayı ve Duyguları Yönetmek

Karantina sürecinde ebeveynlerin genel duygu durumları ve algılarına yönelik ifadeler, aşağıdaki grafikte paylaşılmıştır.

Pandemi Sürecinde Veliler I

Grafik 17: Pandemi Sürecinde Veliler I

Grafiğe bakıldığında ebeveynlerle ilgili söylenebilecek en önemli şey, karantina sürecinde **yaşadıkları stresle başa çıkabildikleri** ve **duygularını yönetebildikleridir**. Bununla beraber **dışarıda olmayı özlediklerini de** veliler sıklıkla ifade ettiler. Burada farklılaşan aksi yönde tecrübeler bulunsa da genel eğilimin bu yönde olduğunu söylemek mümkündür.

Ölçeğin diğer ifadelerine gelindiğinde, evde olmanın iyi hissettirmesi, çaresiz ve kötü hissettirmesi, karantina sürecinin ebeveynlerin hayatında büyük bir değişiklik yaratmaması ve ebeveynlerin çevresinden ya da sosyal medyadan üretken olma baskısı hissettiklerine yönelik değerlendirmelerinde varyans ve sapma değerleri oldukça yüksek bulunmuştur.

Burada Türkiye’de ebeveynlerin genel olarak evde olmaktan daha çok **memnun olduğunu** söyleme imkanımız bulunmakla beraber, kalan hususlarda iki farklı tecrübe yaşandığı söylenebilir. Buna göre Türkiye’de her 10 ebeveynin en az 5’inin evde olmanın onlara iyi hissettirdiğini ve 5’inin çaresiz ve kötü hissettiği söylenebilir. Yine karantina, Türkiye’de her 10 ebeveynin 5’inin hayatında hiçbir değişiklik yaratmamış.

“Çalışmak, üretmek kişiye kendini işe yarar olduğunu hissettiren çok kıymetli bir nimetmiş meğer. Ya da maskesiz dolaşabilmek, rahatça nefes alabilmek, hatta yolda insanlarla çarpışmak bile özlem duyduğumuz şeyler haline geldi. Şikayet ettiğimiz normalin gelmesi için her gün bekler olduk. Umarım süreç bittiğinde bunları çabucak unutmaz, her şeyin kıymetini, değerini bilerek yaşamayı deneriz.” (Ebeveyn, Kadın, 38)

“Zamanın bir alanda geçmesi sahip olduğum öğrenme isteğimi daha da düşürdü. En önemlisi çok fazla kitap okuyan bir bireyim. Fakat bu süreçte bu alışkanlığım tamamen ortadan kalktı. Benim için yararlı bir süreç olmadı.” (Ebeveyn, Kadın, 33)

“Çoğu ailede olduğu gibi benim de ailemde maddi sıkıntı içindeyiz çocuklarımız için bu zor süreci daha kolay ve az hasarla atlatacak için eğitim alanında çocuklarımıza ücretsiz kaynak kitap desteği olursa çok iyi olur. Ayrıca çocuklarımızın internetin ve bilgisayar tablet bağımlısı olmasın diye ücretsiz zekâ oyunları desteği yapılırsa. Kısaca çocuklara ücretsiz kaynak kitaplar hikaye kitapları ve zekâ oyunları hediye etmeniz, bu dönemde çocuklar için çok destekleyici ve güzel olacaktır. Keşke böyle bir şey yapılabilse.” (Ebeveyn, Erkek, 36)

“Yaşanan süreç çocukları daha fazla korkuttu sevdiklerini kaybetme korkusu yaşadılar bu konuda yeni okul döneminde çocuklar için daha eğlenceli aktiviteler hazırlanmalı ve insan yaşamının ne kadar kıymetli olduğunu bunun da kaliteli şeylerle güzel anılar toplamakla daha güzel olacağı aşılmalı.” (Ebeveyn, Kadın, 42)

“Bu süreç çok zor; pandemi yani... Kaygılarım çok fazla. Yeni bir eğitim öğretim yılında bizi neler bekliyor bilmiyoruz. Belirsizlik berbat bir şey.” (Ebeveyn, Kadın, 48)

“Alışkın olmadığımız bir kriz, salgın ile mücadele ediyoruz, algıları yönetmeye insanlara anlatmaya çalışıyoruz, çalıştık, bence herkes için eşit davranış olmadı özel sektör ve devlet sektörü olarak, özel sektördeki hep çalıştık, yapılabilecek tercih edilebilecek başka da bir durum yoktu ülke olarak bunu da anlayabiliyorum.” (Ebeveyn, Erkek, 43)

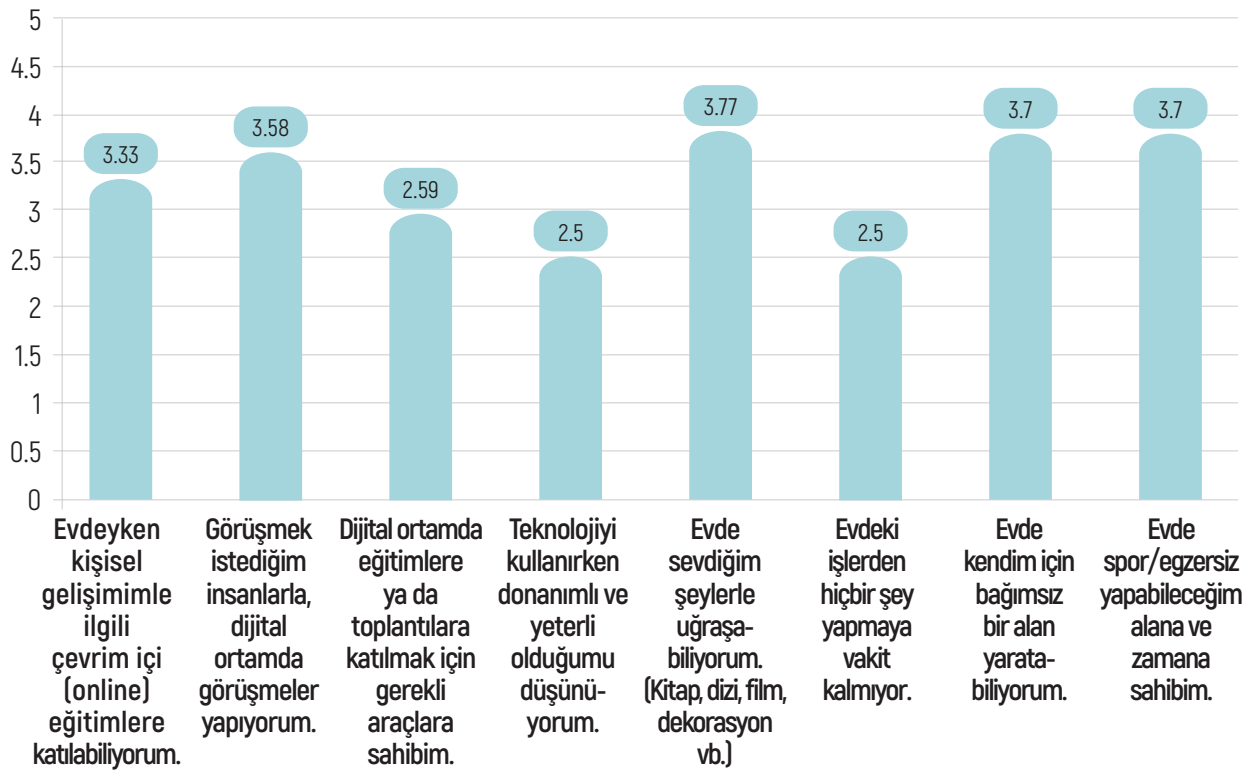
“Evde kalmak bana iyi geldi. Ama teknoloji bağımlılığını arttırdı. Hatta bu bağımlılık, hobilerimi yapmayı engelledi.” (Ebeveyn, Kadın, 35)

“Erken ve hızlı normalleşmenin getirdiği kaygı ve tedirginlik, uzun süre evde kalmış olmanın getirdiği psikolojiden çok daha zor.” (Ebeveyn, Erkek, 45)

3.2. Gündelik Pratikler ve Dijital Okuryazarlık

Karantina sürecinde ebeveynlerin genel karantina pratikleri, dijital okuryazarlık durumları ve gündelik yaşam pratiklerine yönelik ifadeler, aşağıdaki grafikte paylaşılmıştır.

Pandemi Sürecinde Veliler II

Grafik 18: Pandemi Sürecinde Veliler II

Grafiğe bakıldığında ebeveynlerin görüşmek istediği insanlarla dijital ortamda görüşmeler yaptıkları ve evde sevdiği şeylerle uğraştıkları söylenebilir. Bunun yanında yaklaşık her 10 ebeveyninden 7'sinin dijital ortamda eğitimlere ya da toplantılara katılmak için gerekli araçlara sahip olduğu karşımıza çıkmaktadır. Yine her 10 ebeveyninden 7'sinin teknolojiyi kullanırken donanımlı ve yeterli olduğunu düşündüğü söylenebilir.

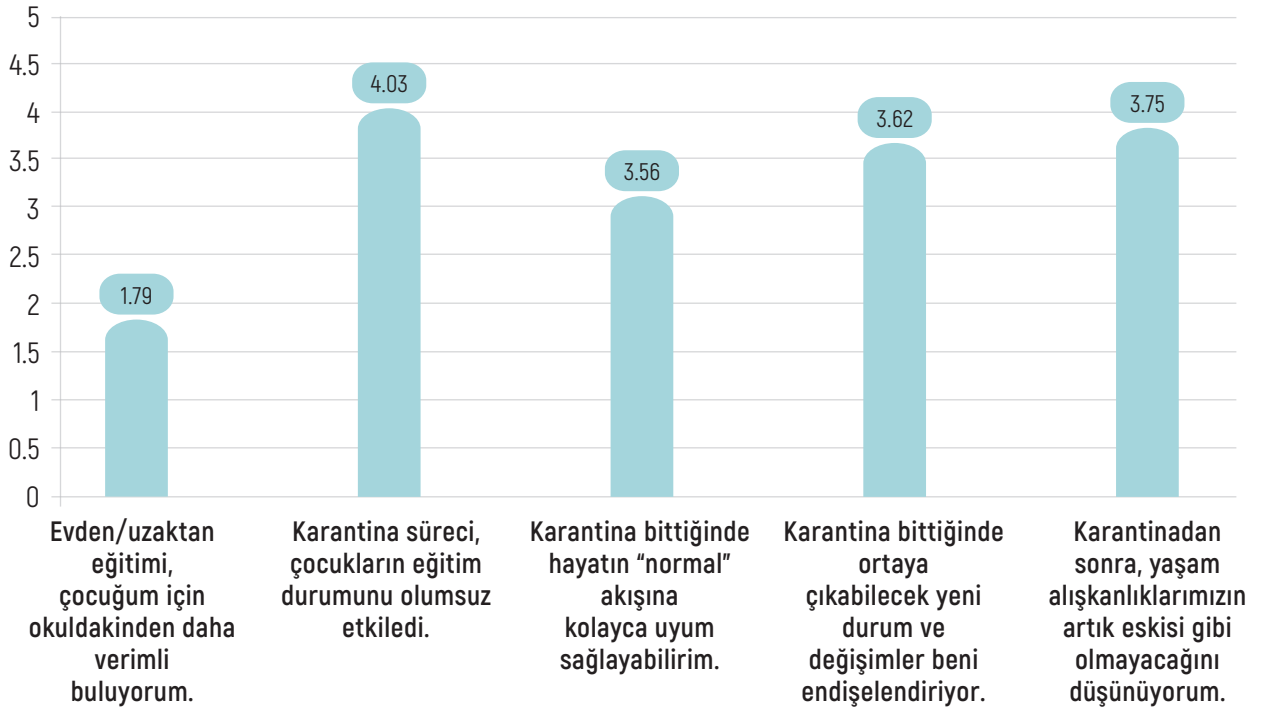
Ebeveynlerin büyük çoğunluğu için evdeyken kişisel gelişimle ilgili çevrim içi eğitimlere katılabildiği, evde kendileri için bağımsız bir alan yaratabildikleri söylenebilir. Öte yandan her 10 kişiden 5'i evdeki işlerden hiçbir şey yapmaya vakit kalmıyor demektir.

"Teknolojiyi daha da etkin olarak kullanma hususunda bizlere kurslar açılsın." (Ebeveyn, Erkek, 46)

3.3. Ebeveynler İçin Yeni Normal ve Uzaktan Eğitim

Karantina sürecinde öğretmenlerin yeni normal, uyumlanma ve uzaktan çalışmaya yönelik değerlendirmeleri aşağıdaki grafikte paylaşılmıştır.

Pandemi Sürecinde Öğretmenler III

Grafik 19: Pandemi Sürecinde Veliler III

Yeni normal ve karantina sürecine dair ebeveynlerin değerlendirmelerini incelediğimizde her 10 ebeveynden 8'inin karantina sürecinde çocukların eğitim durumunun olumsuz etkilendiğini belirttiği görülmektedir.

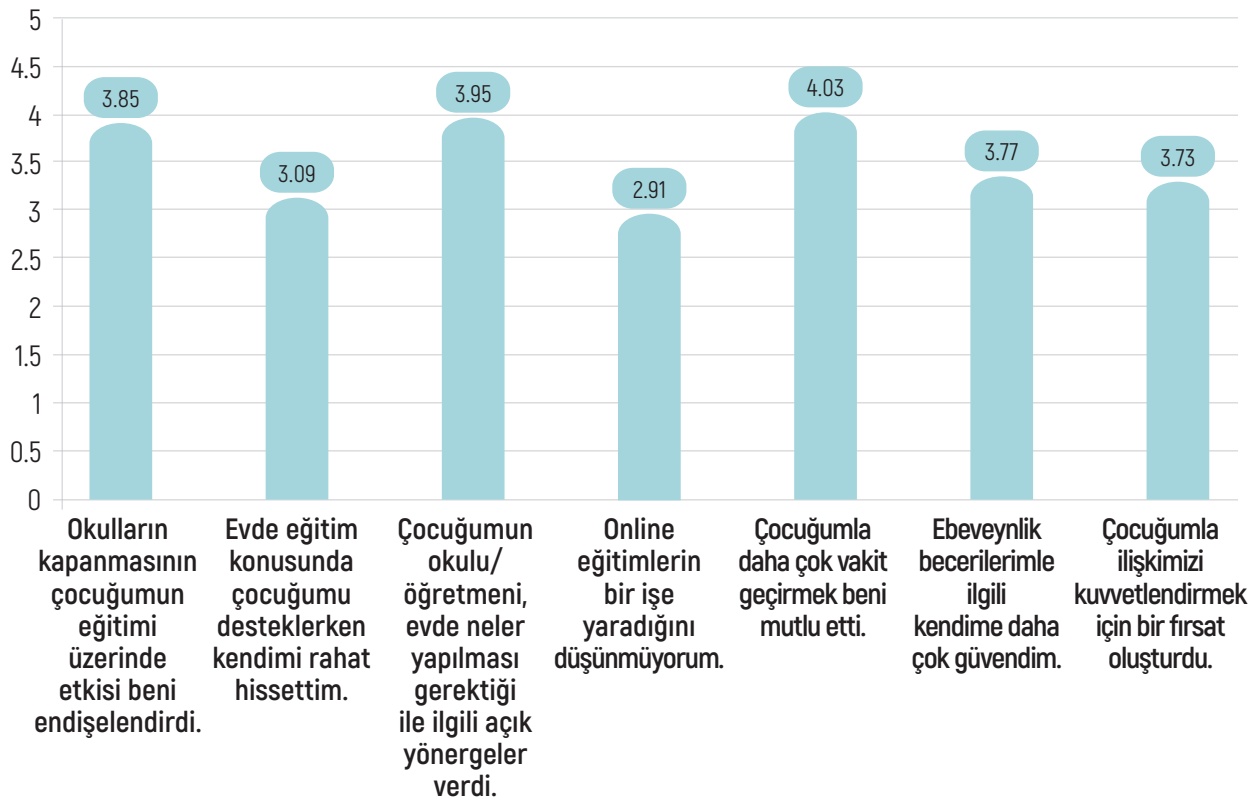
Ebeveynlerin büyük çoğunluğunun karantinadan sonra yaşam alışkanlıklarımızın artık eskisi gibi olmayacağını düşündüğü söylenebilirken, her 10 ebeveynden 7'si karantina bittiğinde hayatın "normal" akışına kolayca uyum sağlayabileceğini söylemektedir. Bunun yanında karantina bittiğinde ortaya çıkabilecek yeni durum ve değişiklikler beni endişelendiriyor diyenlerin de çoğunlukta olduğu söylenebilir. Ebeveynlerin büyük çoğunluğu evden/uzaktan eğitimi okuldaki eğitimden daha az verimli buluyorken, ebeveynlerin %20'si evden/uzaktan eğitimi daha verimli bulmaktadır.

"Uzaktan eğitimin mutlaka yapılması gerektiğini ve başarılı olduğunu düşünüyorum. Ancak ne kadar uğraşsak da çocuklarımızı sistemin içine yeterince çekemedik. Bunun teknolojik imkansızlıklarla ve daha çok öğrenci devamlılığının takip edilmemesinden kaynaklandığını düşünüyorum. Eğer öğrencilere de sorumluluklar verilseydi bu süreç eğitim ve öğretim açısından daha iyi sonuçlanırdı." (Ebeveyn, Erkek, 44)

3.4. Ebeveynlik Becerileri ve Uzaktan Eğitim

Karantina sürecinde ebeveynlerin çocuklarıyla ilişkileri, ebeveynlik becerileri ve evde eğitime yönelik değerlendirmeleri aşağıdaki grafikte paylaşılmıştır

Pandemi Sürecinde Ebeveynlik I

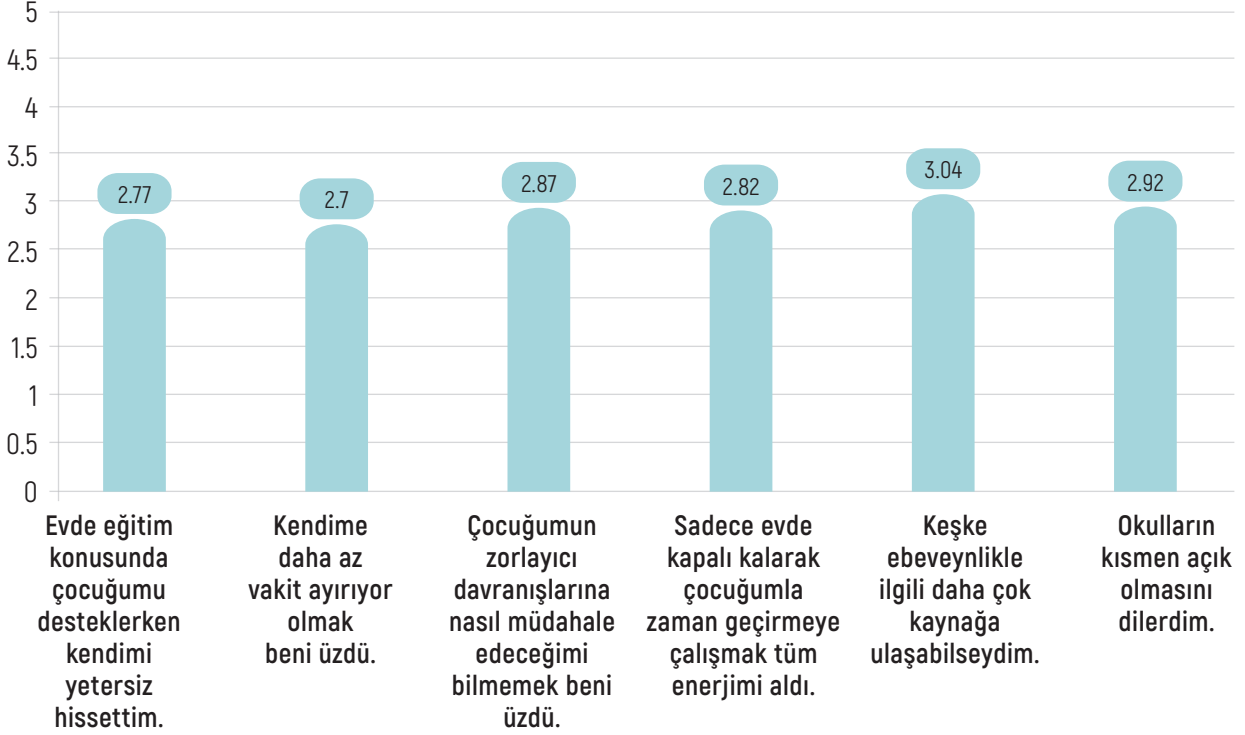

Grafik 20: Pandemi Sürecinde Ebeveynlik I

Pandemi sürecinde ebeveynlerin büyük çoğunluğunun **"Çocuğumla daha çok vakit geçirmek beni mutlu etti ve çocuğumla ilişkimizi kuvvetlendirmek için bir fırsat oluşturdu."** ifadelerine yüksek oranlarda katıldığı görülmektedir. Bunun yanında **"çocuğumun okulu/öğretmeni evde neler yapılması gerektiği ile ilgili açık yönergeler verdi"** diyen ebeveynlerin de büyük çoğunlukta olduğu söylenebilir. Öte yandan yine ebeveynlerin büyük çoğunluğunun **"Okulların kapanmasının çocuğumun eğitimi üzerinde etkisi beni endişelendirdi."** dediği görülmektedir.

Her 10 ebeveyninden 8'inin "ebeveynlik becerilerimle ilgili kendime daha güvendim" dediği söylenebilirken, her 10 ebeveyninden 6'sının da "evde eğitim konusunda çocuğumu desteklerken kendimi rahat hissettim" dediği karşımıza çıkmaktadır. Her 10 ebeveyninden 6'sı online eğitimlerin bir işe yaramadığını düşünmektedir.

Pandemi Sürecinde Ebeveynlik II

Grafik 21: Pandemi Sürecinde Ebeveynlik II

Grafiğe bakıldığında, en göze çarpan vurgu, 3.04 ile ebeveynlerin "**ebeveynlikle ilgili daha çok kaynağa ulaşma ihtiyacı**" olduğuna yöneliktir. Bu süreçte çocuklarıyla hiç tecrübe etmedikleri kadar zaman geçiren ebeveynlerin birçoğu çocuklarının **zorlayıcı davranışlarına nasıl müdahale edecekleri** konusunda zorluk yaşadılar. Buna bağlı olarak ebeveynlerin %50'ye yakınının "**Okulların kısmen açık olmasını dilerdim.**" ifadesine başvurdukları söylenebilir. Bu zorluğa bağlı olarak, evde eğitim konusunda çocuklarını desteklerken yetersiz hisseden ebeveynlerin yine birçoğu kendilerine vakit ayıramadıkları ve evde enerjilerini çocuklarına harcadıkları görülebilir.

Pandemi sürecinden her toplumsal grup, farklı seviyelerde ve farklı biçimlerde etkilendiler. Daha önce ifade edildiği gibi, en çok etkilenen gruplar arasında yaşlılar, yoğun çalışma temposu devam eden profesyoneller ve yalnız yaşayan kadınlar bulunuyor. Ancak, veli ve öğretmen görüşlerine bakıldığında ve farklı araştırmalar değerlendirildiğinde⁸ bu süreç çocuklar için de hiç kolay geçmedi. Eski rutinleri olan sokağa çıkmak, okula gitmek, arkadaşlarıyla sosyalleşmek gibi pratiklerini neredeyse hiç gerçekleştiremediler.

⁸Risk altındaki ve dezavantajlı bölgelerdeki çocukların pandemi sürecindeki haklara erişim konusunda yapılan "Covid-19 Sürecinin İstanbul'un Farklı Yerleşimlerindeki Çocukların Haklarına Erişimi" araştırmasını inceleyebilirsiniz. "Çocuklar Pandemi Sürecini Nasıl Yorumluyor?", Sivil Sayfalar, Son Erişim Tarihi: 01.09.2020,

https://www.sivilsayfalar.org/2020/06/11/cocuklar-pandemi-surecini-nasil-yorumluyor/?fbclid=IwAR1UxMOKltqG1j3BBWcjr8FQd-ZV1x5CF0_7pxCqbKoBzK39-TIXJGTw_Y

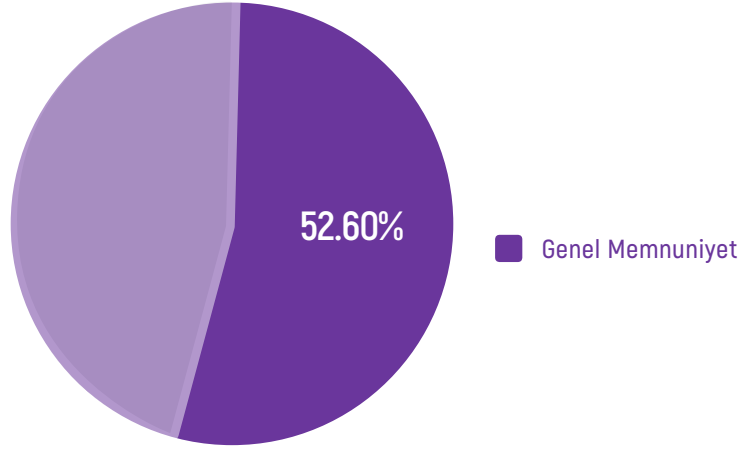

4. SÜREÇ DEĞERLENDİRMESİ: ÖĞRETMEN VE VELİLER

4.1. Karşılaşılan Çevrim İçi İçeriklerin Değerlendirilmesi

Katılımcıların pandemi sürecinde karşılaştıkları çevrim içi içeriklerin değerlendirilmesi aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

Pandemide Karşılaşılan Online İçeriklerin Değerlendirilmesi

Grafik22: Online İçeriklerin Değerlendirilmesi

Katılımcıların çevrim içi içeriklerden memnuniyetlerine baktığımızda, genel memnuniyetin düşük denilebilecek bir ortalama olduğu söylenebilir. Katılımcıların genel memnuniyet oranı yaklaşık %53 oranındadır. Bu süreçte online içeriklerin, aslında ihtiyacın ne olduğu bilgisinden bağımsız olarak düzenlenmesi, bu memnuniyetsizliği ortaya çıkarmış olabilir. Çeşitli kurum ve kişilerin çok büyük bir çoğunluğu, herhangi bir ihtiyaç analizi yapmadan, kendi faaliyet alanlarında ya da "hissiyatlarına" göre çeşitli içerikler ortaya koydular. Bu içerikler, hedef kitleye çoğu kez doğrudan hitap etmedi. Diğer yandan, araştırmanın katılımcıları sıklıkla, karşılaştıkları içeriklerin nitelik yönünden de zayıf olduğunu ifade ettiler.

Elbette hatırlamak gerekir ki bu memnuniyetsizliğin ifade edildiği içeriklerin içinde, özenle hazırlanmış online eğitim ve webinarların dışında çok sayıda sosyal medya canlı yayını ve diğer içerikleri de yer alıyor. **Unutulmaması gereken ise, bu içeriklerin nitelik yönünden zayıflığı ya da çeşit yönünden azlığı, online içeriğin yönetsel olarak kendi başarısızlığı değildir. İnsanların kendi ortamlarında, kendi istedikleri zamanlarda dahil olabildikleri bir öğrenme ve deneyimleme imkanı için güçlü bir potansiyeli içinde taşıyor.**

"Öğrenmeye, paylaşmaya açık öğretmenler (ama bunu sosyal medyada isim duyurma kaygısı gütmeyen, çocuk için yürekten yapanlardan bahsediyorum) birbirine daha kolay ulaşabilmeli, paylaşabilmeli. Hiç hazırlanılmamış söyleşilerden, canlı yayınlardan çok bıktım. Zaman o kadar kıymetli bir şey ki, yapılacak eğitimlerin ayrıntılı içerik bilgisi paylaşılsın, herkes bu içeriğin kendi arayışına uygunluğuna bakarak karar verebilsin istiyorum." (Öğretmen, Kadın, 35)

"Online içeriklerle de olsa zamanın bir alanda geçmesi sahip olduğum öğrenme isteğimi daha da düşürdü. En önemlisi çok fazla kitap okuyan bir bireyim. Fakat bu süreçte bu alışkanlığım tamamen ortadan kalktı. Benim için yararlı bir süreç olmadı." (Ebeveyn, Kadın, 38)

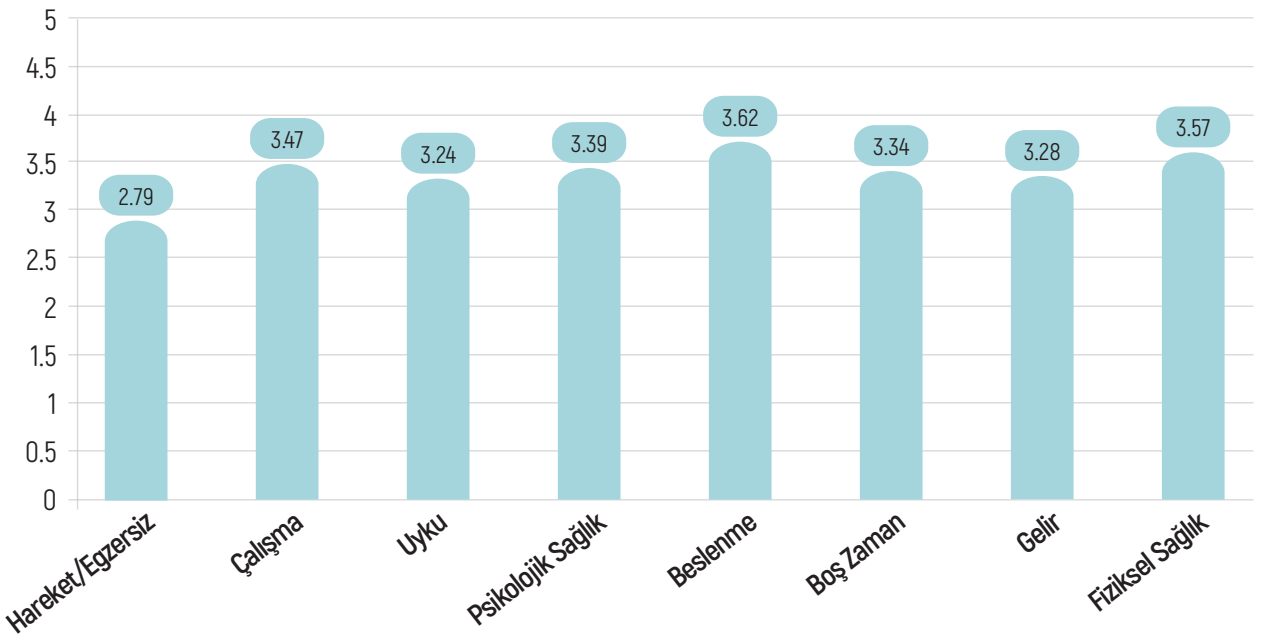
"Ruh sağlığı alanındaki eğitimlerin özellikle bu dönemde daha yapılandırılmış ve ücretsiz yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bu süreçte katıldığım birçok eğitim oldu. Ancak samimiyetle söylemek isterim ki ilk defa katıldığım Öğretmen Ağı'nın eğitimi aklımda kalıcı bir yere sahip oldu ve 'ben bunu uygulamalıyım' dediğim birçok notum oluştu. Gerek eğitimcilerin tecrübeli olmaları gerek sürecin, zamanlamanın ve içeriğin yapılandırılması harikaydı. Bu tür eğitimlerin, tüm Türkiye genelinde tüm eğitimcilerimize ve onların vasıtasıyla birçok öğrenciye ulaşması dileğiyle, teşekkürler." (Öğretmen, Kadın, 32)

"Özel okul ve devlet okullarındaki tüm öğretmenlerin mesleki gelişimleri için ortak yapabilecekleri projeler olmasını istiyorum." (Öğretmen, Erkek, 34)

4.2. Ev ve Yaşam Pratiklerine Dair Öz Değerlendirme

Araştırmaya katılan öğretmen ve velilerin ev ve yaşam pratiklerine dair öz değerlendirmeleri aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

Pandemi Süreci Öz Değerlendirmesi

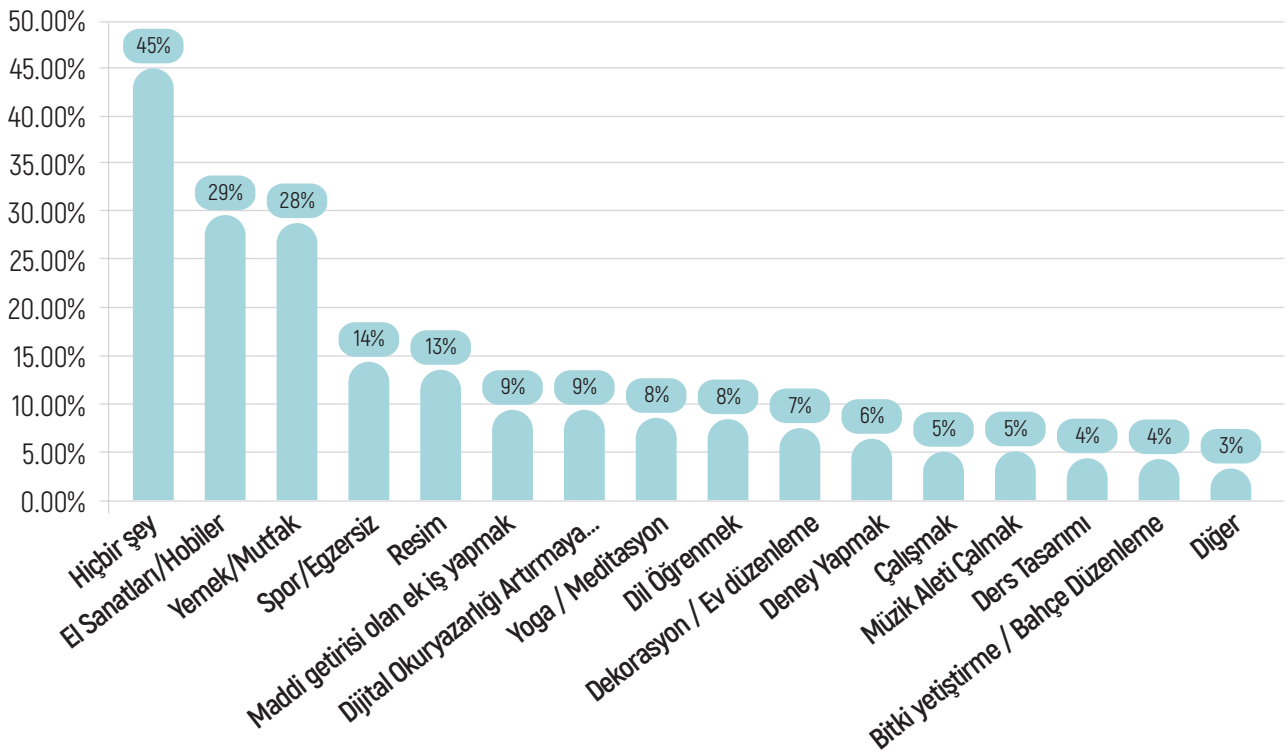
Grafik 23: Pandemi Süreci Öz Değerlendirmesi

Katılımcılardan, karantina sürecini düşündüklerinde grafikte yer alan kategorileri kendileri için 1-Çok kötü ve 5-Çok iyi olmak üzere değerlendirmeleri istenmiştir. Ortalamalara bakıldığında, tüm kategorilerin 3,62'nin altında kaldığı görünürken, en iyi değerlendirmeye sahip olan beslenme 3,62 olarak öne çıkmaktadır. 10 katılımcıdan 5'i hareket ve egzersiz konusunda, 3'ü fiziksel sağlık konusunda sıkıntı çekmiştir.

4.3. Evde Karantina Süreciyle Birlikte İlk Kez Yapılan Faaliyetler

Katılımcıların karantina süreci ile birlikte evlerinde ilk kez yaptıkları faaliyetler aşağıdaki grafikte yer almaktadır.

Pandemi Süreci İtibariyle İlk Kez Yapılan Faaliyetler

Grafik 24: Pandemi Sürecinde İlk Kez Yapılan Faaliyetler

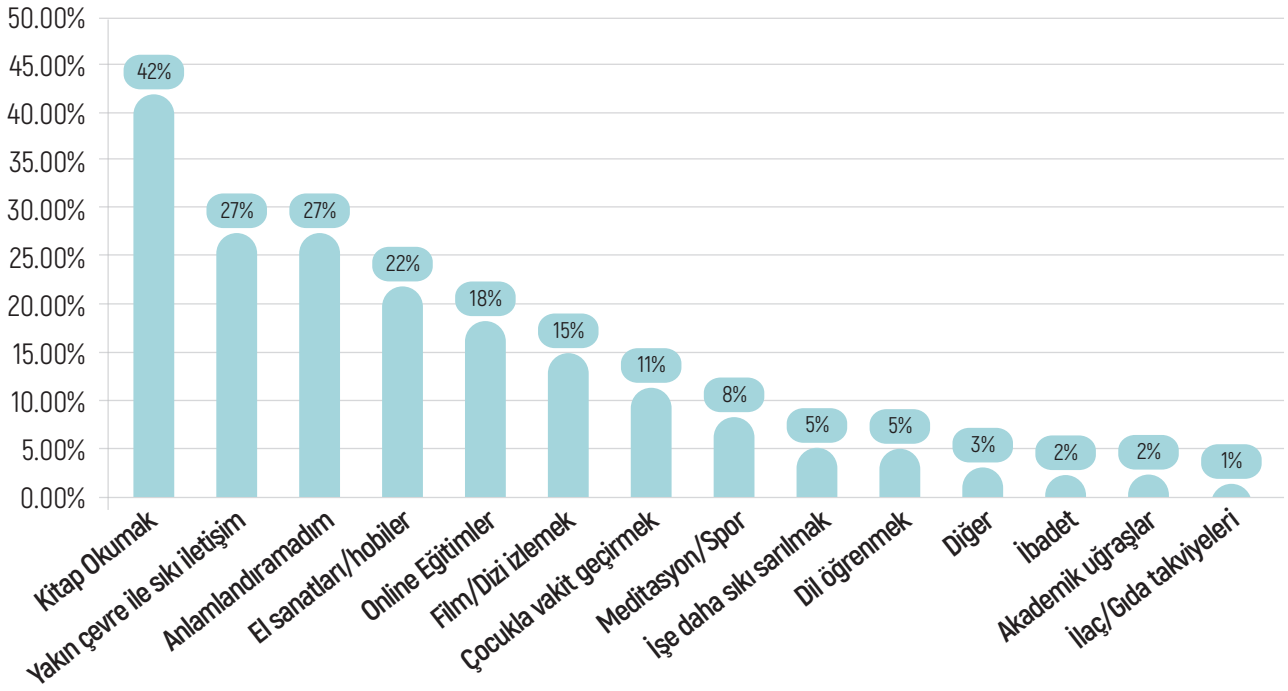
Katılımcıların pandemi süreciyle birlikte evlerinde ilk kez yaptıkları faaliyetleri incelediğimizde, %45'inin "hiçbir şey" dediği karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanında %29'unun el sanatları/hobiler, %28'inin yemek/mutfak ve %14'ünün spor ve egzersiz faaliyetlerinde buldukları öne çıkmaktadır.

Katılımcıların resim yapmak, dil öğrenmek, yoga/meditasyon yapmak, deney yapmak, dekorasyon/ev düzenleme gibi faaliyetlerde bulduklarını görmekteyiz. Bunun yanında %9 oranında maddi getirisi olan ek iş yapmak ve %5 oranında çalışmak faaliyetlerinde bulunan katılımcılar karşımıza çıkmaktadır.

4.4. Dünyayı Anlamalı Kılmak İçin Yapılan Faaliyetler

Karantina sürecinde katılımcıların dünyayı anlamalı kılmak için yaptıkları faaliyetler aşağıdaki grafikte gösterilmektedir

Karantina Sürecinde Dünyayı Anlamalı Kılmak İçin Yapılan Faaliyetler

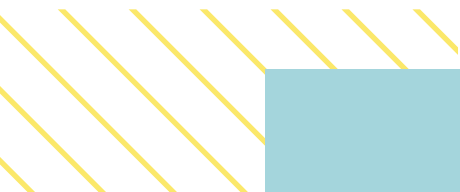
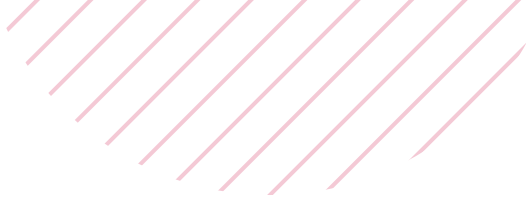
Grafik 25: Dünyayı Anlamalı Kılmak İçin Yapılan Faaliyetler

Karantina sürecinde dünyayı anlamalı kılmak için yapılan faaliyetleri incelediğimizde katılımcıların %42'sinin kitap okuma faaliyetinde buldukları karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanında %27'si yakın çevre ile sıkı iletişim faaliyetinde bulduklarını söylerken, %27 oranında "anlamlandıramadım" diyen katılımcıların olduğunu görmektedir.

Ayrıca katılımcıların dünyayı anlamlı kılmak için yaptıkları faaliyetler arasında el sanatları/hobiler, online eğitimler, film/dizi izlemek, çocuklarla vakit geçirmek ve meditasyon/spor yer almaktadır.

Toplanan yanıtlardaki veri trendleri, oldukça kapsayıcı ve çevremizde tanık olduğumuz hayat pratiği ile uyumlu görünüyor. Pandemi süreci, evde karantinanın başlamasıyla beraber insanları Grafik 24 ve 25'de görüldüğü türde çok çeşitli faaliyetler yapmaya yöneltti. İnsanlar, salgın sürecinin ve kaybettikleri hayat rutinlerinin olumsuz etkisini hafifletmek için ya ilk kez denedikleri ya da yoğun gündemler nedeniyle yapamadıkları faaliyetlerle uğraşmaya başladılar. Katılımcıların çok büyük bir kısmı iyi hissetmek için "rahatlık tuzağından" kaçınılması ve üretken olunması gerektiğini düşünüyor. Bunun yanında, Grafik 25'de %45 ile en yüksek oy alan cevap olan "Hiçbir şey yapmadım" ile Grafik 26'da %27 oranla "Anlamlandıramadım" cevabı başka bir gerçekliğe işaret etmektedir.

Öğretmen ve veli yanıtlarında da karşılaştığımız üzere insanlar kısmen sosyal medyadan ve çevrelerinden bir "üretken olma baskısı" hissettiler. İşlerini, hayat rutinlerini kaybeden ya da kendilerinin ve sevdiklerinin sağlığından endişe eden birçok insan herhangi bir üretimde bulunmak istemedi. Her birimiz, başımıza gelen "kötü" olaylar karşısında farklı refleksler geliştiriyor, farklı mücadele araçları geliştiriyor ya da kullanıyoruz. Bu farklılık, toplumsal bir mesele olmasının yanında oldukça da kişisel ve şefkatle kabul edilmesi gereken bir farklılıktır.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, raporun genel çıkarımları paylaşılacak, araştırmanın sonuçları özetlenerek, tespit edilen ihtiyaçlar ve öneriler sunulacaktır. Araştırma projesi kapsamında tüm dünyanın birlikte geçtiği bu kritik sürecin Türkiye'deki durum tespitinin yapılması amaçlandı. Bu amaçla, Türkiye'deki en büyük toplumsal kesim olan ebeveynler ve öğretmenlere odaklanıldı. Herkesin ilk kez tecrübe ettiği bu sürecin, çocukların, ebeveynlerin ve öğretmenlerin algı ve ihtiyaçlarının bilgisini üretmek, şimdiyi düşünmede, geleceği planlamada oldukça önemlidir.

Araştırmanın en görünür çıktılarından biri tüm paydaşlar yani öğretmen, veli ve öğrenciler için pandemi ve karantina sürecinin oldukça hassas ve zorlu geçtiğidir. Bu dönemde alınan en kapsamlı ve büyük tedbirlerden biri olan uzaktan eğitimin hem her bir paydaş için kendine özel, hem de paydaşlar arası (öğretmen-öğrenci, öğrenci-ebeveyn, öğretmen-veli) etkileri oldu.

Büyük toplumsal kayıpların, ölümlerin yaşandığı, sağlık durumlarının giderek kırılganlaşıp endişe yarattığı bir salgın döneminde, tüm paydaşlar hem kendilerinin ve ailelerinin fiziksel sağlıklarını korumak, hem de ruh hallerini iyileştirmek için çaba harcadılar. Bu çabayla beraber, öğretmenler ve veliler, öğrencilerin öğrenme kaybı yaşamamaları için çalıştılar. Veliler büyük çoğunlukla, çocukların eğitim hayatından "geri kalmalarından" büyük endişe duydular.

Evde karantinada olma halinin etkisi öğretmenler için de ebeveynler için de iki farklı şekilde yaşandı. Bazıları kendini eskiye göre daha da iyi hissetti, bazıları ise karantinadan kötü ve çaresiz hissetti. Kötü ve çaresiz hissedenler için bu etki, yukarıda sayılan sebeplerle de, beklenen, anlaşılır, normal bir etkiydi. Araştırmanın, kısmen şaşırtan bir çıkarımı ise kendini evde, karantinada iyi hisseden kesim açısından oldu. Raporda geniş bir biçimde tartışıldığı gibi, Türkiye'de ve dünyada geniş bir toplumsal grup, "eski" normallerinden çeşitli gerekçelerle memnun olmadıkları için bu karantina sürecinde kendilerini daha iyi hissettiler.

Araştırma sürecinde öğretmen ve ebeveynlerin en çok görüş bildirdiği konu ise uzaktan eğitime yönelikti. Tüm dünyanın ilk kez karşılaştığı ve beklemediği bir durum karşısında alınan en gerekli tedbirlerden biri olmasının yanında, uzaktan eğitim, tam da ilk kez bu kadar yaygın ve eş zamanlı gerçekleştirilmesi sebebiyle çeşitli aksaklıklarla, altyapı problemleriyle ve dijital beceriler konusunda yetersizliklerle karşılaştı. Bu durum, geniş bir toplumsal kesimde endişe yarattı. Bu endişelerin devam ettiğini, ancak yapılan planlamalar ve bilgilendirmeler ile yavaş yavaş zayıflamaya başladığı söylenebilir.

Geniş çerçevede bakıldığında, hem araştırmanın katılımcısı tüm paydaşlar için hem de diğer tüm toplumsal gruplar için bu dönemin açığa çıkardığı imkanları düşünmek yararlı olacaktır. Raporda görüldüğü gibi Türkiye’de çok büyük bir toplumsal kesim, bu dönemin yıkıcı etkileriyle başa çıkabilmek için farklı yollar denedi. Uzun süredir yapmak için vakit ya da enerji bulamadıkları faaliyetleri gerçekleştirdiler. Çeşitli sebeplerle, karantina döneminde hiçbir şey yap(a)mayan, karşılaştığı üretkenlik baskısından rahatsız olan ya da bu süreçle başa çıkmakta oldukça zorlanan bir kesimin de olduğu görüldü.

Her bir insanın, başına gelenler karşısında farklı duygular, tepkiler ve başa çıkma yöntemleri geliştirdiğini; bunların hiçbirinin bir diğerinden daha “doğru” ya da “yanlış” olmadığını kabul etmek, her birimizin yaşamını kolaylaştıracaktır.

Uzaktan eğitime geçişin yarattığı bir zarar ise elbette var. Bu zarar, en çok da öğrencilerin öğrenme kaybına işaret ediyor. Ancak, öğrenme kaybının yarattığı endişeyi merkeze alarak telaşla hareket etmenin daha büyük bir yıkıma yol açması, yüksek bir olasılık taşıyor. Uzaktan eğitim, her kademedeki öğrenci için, onların otonom öğrenme becerilerini geliştirmesine katkı sunabilecek bir imkan taşıyor. Bu imkanı kullanarak, öğrencilerde bu becerileri geliştirecek müfredat ve öğrenme modelleri tasarlamak, öğretmenler için yararlı olacaktır. Ebeveynler için çocuklarının öz disiplinlerine yapacakları yatırım bu anlamda daha fazla önem kazanıyor.

Çocuklardaki öz disiplin becerileri geliştikten sonra, ebeveynler için ev içerisinde yaşadıkları kaygılar ve koordinasyon zorlukları azalacaktır. Çocuklar için ise bu uyumlanmadan sonra, bu geçiş döneminde yaşadıkları zorlukları, bir daha yaşamayacakları öngörülebilir. Çocukların sosyal, duygusal becerilerinin gelişiminin, akademik başarılarının önemli bir ön koşulu olduğunu unutmamak ise, tüm paydaşların sorumluluğudur.

EKLER – İzleme Faaliyetlerinde Kullanılan Formlardan Örnekler

Sayın Öğretmenler ve Ebeveynler,

Bu araştırma, 12 yıldır öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimleri için çalışan Öğretmen Akademisi Vakfı (ÖRAV) tarafından yürütülmektedir. Covid-19 salgınına bağlı karantina sürecindeki görüşlerinizi belirterek, araştırma sürecine gönüllü katkı sağlamanız beklenmektedir. Araştırmanın başlığı "Karantina Döneminde Gündelik Pratikler, Algı ve İhtiyaçlar"dır. Bu araştırma Türkiye temsili bir örnekleme temsil etmeyi hedefleyen, kapsamlı bir araştırmadır.

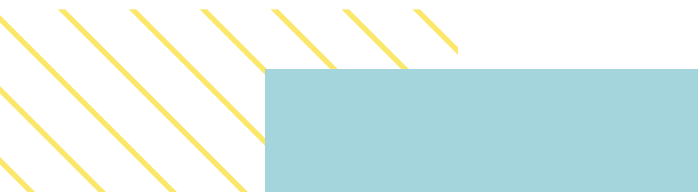
Bu anket ev, öğretmenlik, ebeveynlik ve karantinaya dair algınız, pratikleriniz, ihtiyaçlarınız üzerine sorular içermektedir. Bu soruların doğru veya yanlış cevabı yoktur. İsminiz, adresiniz veya diğer özel bilgileriniz sorulmamaktadır. Gelen tüm yanıtlar bilimsel araştırma raporunda bir toplam olarak ve anonimleştirilerek kullanılacaktır. Tüm sorulara samimi ve açık bir şekilde yanıt vermeniz, çalışmanın güvenilirliği açısından önemlidir. Tüm cevaplarınız Öğretmen Akademisi Vakfı (ÖRAV) tarafından saklı tutulacak ve hiçbir özel veya tüzel kişi ile paylaşılmayacaktır.

Araştırma ile ilgili tüm sorularınız için arastirmalar@orav.org.tr adresine veya araştırmanın ÖRAV adına yürütücüsü, İzleme ve Değerlendirme Uzmanı Anıl Derkuş'a (anil.derkus@orav.org.tr) e-posta atarak ulaşabilirsiniz.

Araştırmaya gönüllü destek vermek üzere ayırdığınız vakit ve samimi yanıtlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

İzleme ve Değerlendirme Birimi

Öğretmen Akademisi Vakfı

4. 1. Yaşadığınız ili listeden seçiniz.

5. 2. Yaşadığınız yer:

- Büyükşehir Kasaba Şehir Köy İlçe

* 3. Yaşınız

* 4. Cinsiyet

- Kadın Erkek Belirtmek istemiyor

5. Çalışma Durumunuz

- Emekli Serbest meslek Gelir getiren bir işi yok/ çalışmıyor
 Diğer Ücretli/Maaşlı Çalışan

6. Mesleki çalışma süreniz

- 5 yıl ve daha az 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 yıl 21-25 yıl 26 yıl ve üzeri

7. Varsa, evde sahip olduğunuz teknolojik araçları aşağıdan seçiniz.

☐ Televizyon	☐ Ev telefonu
☐ Akıllı TV	☐ Akıllı telefon
☐ Masaüstü Bilgisayar	☐ Akıllı saat
☐ Dizüstü Bilgisayar (Laptop)	☐ İnternet Bağlantısı (WiFi)
☐ Tablet	☐ Mobil İnternet Bağlantısı

8. Bu araştırmaya kim olarak katılıyorsunuz?

- Öğretmen / Eğitim Yöneticisi Öğrenci Velisi / Ebeveyn Hem Öğretmen Hem Ebeveyn

* 9. Bu yıl karantina öncesi okul döneminde ortalama kaç öğrencinin dersine giriyordunuz?

☐ 0	☐ 1-20	☐ 21-30	☐ 31-50
☐ 51-100	☐ 101-200	☐ 201-400	☐ 401+

10. Karantina uygulamasından itibaren, kaç öğrencinizle dijital ortamlarda düzenli iletişim kurabiliyorsunuz?

☐ 0	☐ 1-20	☐ 21-30	☐ 31-50
☐ 51-100	☐ 101-200	☐ 201-400	☐ 401+

11. Aşağıdaki ifadelere ne derece katıldığınızı 1 Hiç Katılmıyorum ve 5 Tamamen Katılıyorum olacak şekilde değerlendiriniz.

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Evde olmak bana iyi hissettiriyor.	☐	☐	☐	☐	☐
Okulu ve meslektaşlarımı özlüyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Öğrencilerimi özlüyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Evde olmak çaresiz ve kötü hissettiriyor.	☐	☐	☐	☐	☐
Korona sürecinde yaşadığım stresle başa çıkabiliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Bu süreçte çevremden ya da sosyal medyadan "üretken olma" baskısı hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Karantina döneminde duygularımı yönetebiliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Evdeyken kişisel veya mesleki gelişimimle ilgili çevrim içi (online) eğitimlere katılabiliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Görüşmek istediğim insanlarla, dijital ortamda görüşmeler yapıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Dijital ortamda eğitimlere ya da toplantılara katılmak için gerekli araçlara sahibim.	☐	☐	☐	☐	☐
Teknolojiyi kullanırken donanımlı ve yeterli olduğumu düşünüyorum.	☐	☐	☐	☐	☐

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Evde sevdiğim şeylerle uğraşabiliyorum. (Kitap, dizi, film, dekorasyon vb.)	☐	☐	☐	☐	☐
Evdeki işlerden hiçbir şey yapmaya vakit kalmıyor.	☐	☐	☐	☐	☐
Evde çalışabileceğim bağımsız bir alan yaratabiliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Evde spor/egzersiz yapabileceğim alana ve zamana sahibim.	☐	☐	☐	☐	☐
Keşke okul hep böyle uzaktan olsa.	☐	☐	☐	☐	☐
Evden/uzaktan eğitimi, okuldakinden daha verimli buluyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Karantina bittiğinde hayatın "normal" akışına kolayca uyum sağlayabilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
Karantina bittiğinde ortaya çıkabilecek yeni durum ve değişimler beni endişelendiriyor.	☐	☐	☐	☐	☐
Karantinadan sonra, yaşam alışkanlıklarımızın artık eskisi gibi olmayacağını düşünüyorum.	☐	☐	☐	☐	☐

12. Karantina döneminde kişisel ve mesleki gelişiminiz için en çok yararlandığınız yöntem (öğrenme şekli) aşağıdakilerden hangileridir?

(Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

- Uzaktan, hızımı/zamanımı kendim belirlediğim (eş zamanlı olmayan)
- Uzaktan, bir gerçek kişinin yönettiği canlı oturumlar (eş zamanlı)
- Bire bir mentorluk/koçluk desteği alabildiğim
- İhtiyaca yönelik konularda, küçük grup işbirliklerini mümkün kılan
- e-seminer
- Soru-cevap fırsatı veren canlı etkinlikler, tartışmalar, paneller
- Ücretsiz indirilebilen kaynakların olduğu platformlar, kütüphaneler vb.
- Mesleki ilgi alanımla ilgili bireysel veya işbirliğiyle araştırma
- Diğer (lütfen belirtin)

13. Gelecek okul dönemine hazırlık için öncelik olarak belirlediğiniz 3 alan ne olabilir?

(En çok 3 yanıt işaretleyiniz.)

- Yeni oluşabilecek öğrenme kayıplarını engellemek
- Geçmiş öğrenme kaybını telafi etmek
- Stratejik Planlama
- Öğrencilerin öğrenme kayıplarını bire bir telafi etmek
- Öğrencileri Desteklemek
- Veli ilişkilerini Kurmak/Yönetmek
- Teknolojik kapasitemi ve dijital okuryazarlığımı artırmak
- Meslektaşlarımı Desteklemek
- Meslektaşlarımla Ortak Planlama Yapmak
- Online Öğrenme
- Diğer (lütfen belirtin)

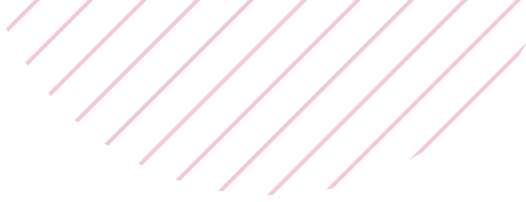
14. Bu dönemde, mesleğiniz gereğince, en çok hangi dijital araçları kullandınız? (Zoom, Skype, Adobe Connect vb.)

15. Aşağıdaki ifadelere ne derece katıldığınızı 1 Hiç Katılmıyorum ve 5 Tamamen Katılıyorum olacak şekilde değerlendiriniz.

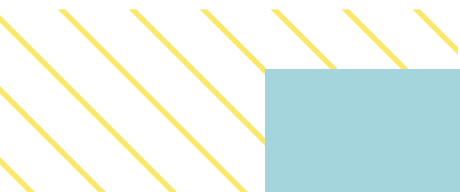
	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
İş arkadaşlarımla, okul grubumla ihtiyaç duyduğumuz konularda birbirimizi destekliyoruz.	☐	☐	☐	☐	☐
Okul olarak, tüm öğretmen ve yöneticilerin eğitimde teknoloji kullanımı ve entegrasyonu konusunda ortak bir hedef belirledik.	☐	☐	☐	☐	☐
Kişisel ve/veya mesleki gelişimle ilgili bir online (çevrim içi) eğitime para ödeyebilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
Kişisel/mesleki gelişimim için mevcut ücretsiz içerik ve platformları yeterli buluyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Mesleki gelişimimi sürdüreceğim enerjim ve zamanım var.	☐	☐	☐	☐	☐

16. Aşağıdaki ifadelere ne derece katıldığınızı 1 Hiç Katılmıyorum ve 5 Tamamen Katılıyorum olacak şekilde değerlendiriniz.

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Evde olmak bana iyi hissettiriyor.	☐	☐	☐	☐	☐
Dışarıda olmayı özleyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Karantina süreci, hayatımda pek bir değişiklik yaratmadı.	☐	☐	☐	☐	☐
Evde olmak çaresiz ve kötü hissettiriyor.	☐	☐	☐	☐	☐
Korona sürecinde yaşadığım stresle başa çıkabiliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Bu süreçte çevremden ya da sosyal medyadan "üretken olma" baskısı hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Karantina döneminde duygularımı yönetebiliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Evdeyken kişisel gelişimimle ilgili çevrim içi (online) eğitimlere katılabiliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Görüşmek istediğim insanlarla, dijital ortamda görüşmeler yapıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Dijital ortamda eğitimlere ya da toplantılara katılmak için gerekli araçlara sahibim.	☐	☐	☐	☐	☐
Teknolojiyi kullanırken donanımlı ve yeterli olduğumu düşünüyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Evde sevdiğim şeylerle uğraşabiliyorum. (Kitap, dizi, film, dekorasyon vb.)	☐	☐	☐	☐	☐

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Evdeki işlerden hiçbir şey yapmaya vakit kalmıyor.	☐	☐	☐	☐	☐
Evde kendim için bağımsız bir alan yaratabiliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Evde spor/egzersiz yapabileceğim alana ve zamana sahibim.	☐	☐	☐	☐	☐
Evden/uzaktan eğitimi, çocuğum için okuldakinden daha verimli buluyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Karantina süreci, çocukların eğitim durumunu olumsuz etkiledi.	☐	☐	☐	☐	☐
Karantina bittiğinde hayatın "normal" akışına kolayca uyum sağlayabilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
Karantina bittiğinde ortaya çıkabilecek yeni durum ve değişimler beni endişelendiriyor.	☐	☐	☐	☐	☐
Karantinadan sonra, yaşam alışkanlıklarımızın artık eskisi gibi olmayacağını düşünüyorum.	☐	☐	☐	☐	☐

17. Aşağıdaki ifadelere ne derece katıldığınızı 1 Hiç Katılmıyorum ve 5 Tamamen Katılıyorum olacak şekilde değerlendiriniz.

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Okulların kapanmasının çocuğumun eğitimi üzerinde etkisi beni endişelendirdi.	☐	☐	☐	☐	☐
Evde eğitim konusunda çocuğumu desteklerken kendimi rahat hissettim.	☐	☐	☐	☐	☐
Çocuğumun okulu/öğretmeni, evde neler yapılması gerektiği ile ilgili açık yönergeler verdi.	☐	☐	☐	☐	☐
Online eğitimlerin bir işe yaradığını düşünmüyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Çocuğumla daha çok vakit geçirmek beni mutlu etti.	☐	☐	☐	☐	☐
Ebeveynlik becerilerimle ilgili kendime daha çok güvendim.	☐	☐	☐	☐	☐
Çocuğumla ilişkimizi kuvvetlendirmek için bir fırsat oluşturdu.	☐	☐	☐	☐	☐
Evde eğitim konusunda çocuğumu desteklerken kendimi yetersiz hissettim.	☐	☐	☐	☐	☐
Kendime daha az vakit ayırıyor olmak beni üzdü.	☐	☐	☐	☐	☐

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Çocuğumun zorlayıcı davranışlarına nasıl müdahale edeceğimi bilmemek beni üzdü.	☐	☐	☐	☐	☐
Sadece evde kapalı kalarak çocuğumla zaman geçirmeye çalışmak tüm enerjimi aldı.	☐	☐	☐	☐	☐
Keşke ebeveynlikle ilgili daha çok kaynağa ulaşabilseydim.	☐	☐	☐	☐	☐
Okulların kısmen açık olmasını dilerim.	☐	☐	☐	☐	☐

18. Karantina sürecini düşündüğünüzde aşağıdaki alanları kendiniz için nasıl değerlendirirsiniz

	Çok kötü	Kötü	Ortalama	İyi	Çok iyi
Hareket/Egzersiz	☐	☐	☐	☐	☐
Çalışma	☐	☐	☐	☐	☐
Uyku	☐	☐	☐	☐	☐
Psikolojik sağlık	☐	☐	☐	☐	☐
Beslenme	☐	☐	☐	☐	☐
Boş zaman	☐	☐	☐	☐	☐
Gelir	☐	☐	☐	☐	☐
Fiziksel sağlık	☐	☐	☐	☐	☐

19. Karantina döneminde karşılaştığınız çevrim içi (online) içerikleri ne derece etkili/başarılı buluyorsunuz?

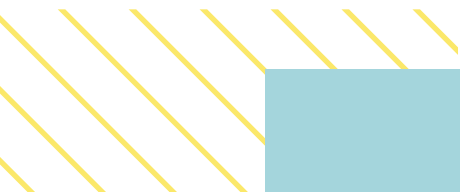
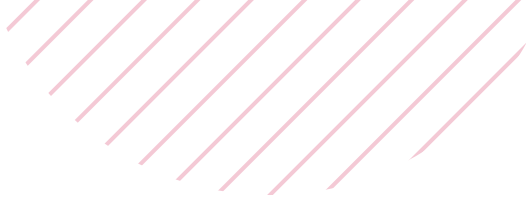
20. Evde kaldığınız bu dönemde "ben de deneyeyim/yapayım" dediğiniz bir şey oldu mu? (Kısaca belirtiniz.)

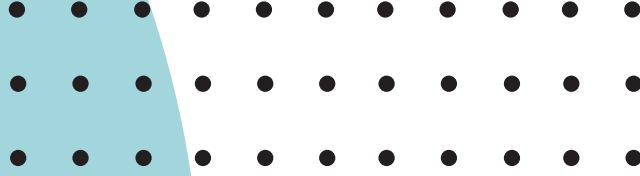
21. Bu karantina sürecinde kendi dünyanızı ne ile ve nasıl anlamlandırdınız? Anlamalı bir şeyler yaptığınızı hissettiğiniz faaliyetleriniz nelerdi?

22. Karantina sürecinde sizi en çok zorlayan şey ne oldu? Bununla nasıl başa çıkmaya çalıştınız?

23. Son olarak tüm bu soruların dışında, bilmemizin iyi olacağını düşündüğünüz, paylaşmak istediğiniz başka bir şey varsa lütfen yazın...

[ogretmenakademisivakfi](#)

[orav2008](#)

[ogretmenakademisivakfi](#)

<https://www.linkedin.com/company/-rav>

<https://www.youtube.com/user/ogretmenakademisi>

www.orav.org.tr

